

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživitveni sklad
Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

SOCIALNO VZDUŠJE V ZAVODIH ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IN PREVZGOJNEM DOMU LETA 2017 V RS

Avtorji:

Nejc Bokalič
Ana Cimerman
Marjetka Čuš
Marcela Dolenc
Anja Lovka
Katrín Podgorski
Ana Samobor
Iva Šturm
Iza Thaler
Andraž Trplan

Pedagoški mentor:

prof. dr. Matjaž Ambrož

Strokovna sodelavka:

dr. Mojca Mihelj Plesničar
(Inštitut za kriminologijo)

Avgust, 2017

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

Vsi sodelujoči pri projektu se za sodelovanje iskreno zahvaljujemo Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in vsem zaposlenim v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu Radeče, mentorju Matjažu Ambrožu, strokovni sodelavki Mojci Mihelj Plesničar in Lani Cvikl pa za strokovno pomoč in nasvete, ki so nam pomagali pri izvedbi raziskave.

0. KAZALO

0.	KAZALO	3
1.	UVOD	6
2.	SPLOŠNO O ZAPORSKEM SISTEMU V REPUBLIKI SLOVENIJI	8
I.	POZIV OBSOJENCU NA PRESTAJANJE KAZNI	10
II.	ODLOŽITEV IZVRŠITVE KAZNI ZAPORA	10
III.	SPREJEM OBSOJENCA V ZAVOD	11
IV.	STANDARDI V ZAVODIH	12
V.	UGODNOSTI OBSOJENCEV	12
VI.	RED IN DISCIPLINA	12
VII.	PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	13
VIII.	DELO	13
IX.	POSEBNI OBLIKI PRESTAJANJA KAZNI ZAPORA	14
	Zapor ob koncu tedna	14
	Hišni zapor	15
X.	MLADOLETNIŠKI ZAPOR V CELJU	15
XI.	PREVZGOJNI DOM RADEČE	16
XII.	RAZLIKE MED MLADOLETNIŠKIM ZAPOROM IN PREVZGOJIM DOMOM	18
XIII.	ORGANI ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	18
3.	PRIMERJAVA STATISTIČNIH PODATKOV O STANJU V ZAVODIH ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA, MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN PREVZGOJNEM DOMU ZA LETI 2010 IN 2016	20
I.	SPLOŠNO	20
II.	STRUKTURA OBSOJENCEV	23
	Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu	23
	Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	24
	Struktura obsojencev po dolžini kazni	27

III. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR IN MLADOLETNIKV PREVZGOJNEM DOMU	29
IV. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	30
V. NAPADI NA DELAVCE	31
VI. KONFLIKTI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	32
VII. DELO ZAPRTIH OSEB	33
VIII. KADROVSKE RAZMERE	34
IX. PROSTORSKE RAZMERE	35
4. POROČILO IZVAJALCEV RAZISKAVE S TERENSKEGA DELA	37
I. ZPKZ Koper (11. 5. 2017)	37
II. ZPKZ Ljubljana – odprti oddelek Ig (6.6.2017)	38
III. Prevzgojni dom Radeče (19.6.2017)	38
IV. ZPKZ Dob (20.6.2017)	39
V. ZPKZ Dob (21.6.2017)	40
VI. ZPKZ Dob (22.6.2017)	41
VII. ZPKZ Dob (26.6.2017)	42
VIII. ZPKZ Dob – odprti oddelek Puščava in ZPKZ Dob – polodprti oddelek Slovenska vas (27.6.2017)	42
IX. ZPKZ Dob (27.6.2017)	43
X. ZPKZ Dob (28.6.2017)	44
XI. ZPKZ Dob – odprti oddelek Puščava in ZPKZ Dob – polodprti oddelek Slovenska vas (2.7.2017)	45
XII. ZPKZ Maribor (4.7.2017)	45
XIII. ZPKZ Ljubljana (5.7.2017)	46
XIV. ZPKZ Ljubljana (6.7.2017)	47
XV. ZPKZ Ig (6.7.2017)	47
XVI. ZPKZ Dob (25.7.2017)	48

XVII. ZPKZ Ig (30.7.2017)	49
XVIII. ZPKZ Celje (31.7.2017)	49
XIX. ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza (1.8.2017)	50
XX. ZPKZ Ljubljana – oddelek Novo Mesto (2.8.2017)	51
5. REZULTATI SPLETNE ANKETE	52
I. Vprašalnik za obsojene osebe	52
II. Vprašalnik za zaposlene	55
6. PREDSTAVITEV RAZISKAVE V ZAVODIH IN DODATNI ZAPISI OBSOJENCEV, OBSOJENK TER GOJENCEV NA VPRAŠALNIKI	57
I. Osnovna vsebina uvodnega nagovora	57
II. Zapisi obsojencev	59
Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana	59
Zapisi obsojenk iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana - oddelek Ig	60
Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje	63
Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana - oddelek Novo mesto	63
Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni	64
Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper	64
7. ZAKLJUČEK	65
8. SEZNAM PRILOG	66

1. UVOD

V slovenski družbi so zaporniki zagotovo ena od marginaliziranih skupin, ki se ji namenja zelo malo pozornosti. Večina ljudi meni, da je življenje v zavodih za prestajanje kazni zapora udobno, zapori pa se jim kot davkoplačevalcem zdijo veliko breme. Poleg tega zaporniki kot družbena skupina niso posebej organizirani, z njimi pa se ukvarjajo redke organizacije civilne družbe. Tako hitro in neopazno prihaja do tega, da so zaporniki potisnjeni na stran, zaporniška problematika pa zdrsi v ozadje in ni predmet (zadostnega) zanimanja niti javnosti niti oblasti.

Nad uresničevanjem zakonodaje, ki naj bi zagotovila varstvo človekovih pravic v zaporih in izpolnjevanje mednarodnih obveznosti države, se v praksi pogosto ne izvaja ustreznega in zadostnega nadzora. Neustrezno in nezadostno uresničevanje zakonodaje s področja človekovih pravic pa lahko vodi v vse slabše razmere v zavodih.

Družbeno vzdušje (socialna klima) je skupnost organizacijskih lastnosti in pogojev, ki jih doživljajo delavci in obsojenci v zavodu. Na socialno klimo vplivajo značilnosti organizacije zavoda, klima pa povratno vpliva na vedenje delavcev in obsojencev. Socialna klima je skupnost vtisov, ki jih imajo delavci in obsojenci o organizaciji življenja v zavodu in lastnih izkušnjah o pogojih življenja in dela v zavodu.¹

Naša raziskava se opira predvsem na vse vtise in opažanja, ki smo jih pridobili med terenskim delom, torej takrat, ko smo v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu Radeče anketirali obsojence, obsojenke, gojence in zaposlene. Obiski v zavodih so nam omogočili natančen uvid v tamkajšnje življenje. V končni izdelek smo se odločili vključiti vse, kar smo uspeli sami zaznati glede odnosa zaposlenih in obsojencev do nas, odnosa zaposlenih in obsojencev, odnosa zaposlenih med seboj, utripa življenja v zavodih, organizacije dela, (ne)prijaznosti, (ne)odzivnosti in stopnje nadzora zaposlenih nad izvajanjem raziskave. Vse to, ko se

---

¹ F. Brinc, 2011, Družbeno vzdušje v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu Radeče leta 2010, raziskava št. 167, str. 8.

poveže v celoto, veliki meri odraža socialno klimo, ki vlada v zavodih. Vse naše vtise, opažanja smo si člani naše projektne skupine skrbno zabeležili. Delo je tako bilo bolj praktične in terenske narave.

Praviloma po vsaj dva študenta sta skupaj z mentorjem izvajala celodnevne obiske zavodov za prestajanje kazni zapora, kjer so anketirali obsojence in zaposlene. Obiske smo izvedli v vseh zavodih v Republiki Sloveniji, to so: ZPKZ Dob, ZPKZ Dob - Slovenska vas, ZPKZ Dob - Puščava, ZPKZ Ig, ZPKZ Celje, ZPKZ Koper, ZPKZ Koper - Oddelek Nova Gorica, ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Ljubljana - Oddelek Novo Mesto, ZPKZ Ljubljana - Odprti oddelek Ig, ZPKZ Maribor, ZPKZ Maribor - Oddelek Murska Sobota, ZPKZ Maribor – Rogoza ter Prevzgojni dom Radeče. Ob obisku zavoda smo obsojence in zaposlene seznanili z namenom raziskave in jih poučili o vsebini in reševanju anket, nato pa so se navzoči prostovoljno odločili, ali želijo vprašalnike tudi izpolniti. Odsotnim delavcem in obsojencem smo pustili prazne vprašalnike, da so jih lahko naknadno izpolnjene poslali na Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Po vsakem obisku zavoda smo se sodelujoči sami ali pa v spremstvu mentorja ali strokovne sodelavke dobili na sestanku, kjer smo skupaj prediskutirali posamezne obiske zavodov ter izmenjali svoje izkušnje, vtise in opažanja. Vse to smo tudi redno beležili. Z vsakim naslednjim obiskom smo dobili boljši uvid v razmere v zavodih in odnose, ki v njih vladajo, kmalu smo tudi ugotovili, da so razmere, ki so plod številnih dejavnikov, v vsakem zavodu drugačne.

Cilj, ki smo ga zasledovali pri našem projektu, je bil predvsem ugotoviti, kakšne so resnične razmere, odnosi in bivalni pogoji v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu. Zanimalo nas je, kako se leta 2017 v zaporih počutijo obsojenci, obsojenke, gojenci, gojenke ter zaposleni in zaposlene. Mnenje o stanju v zavodu obsojenci, gojenci in delavci lažje podajo zunanjemu izvajalcu, če vedo, da bodo rezultati ostali anonimni. Ravno v tem je bila prednost našega projekta. Neodvisnost izvajalcev omogoča lažje spoznavanje realne slike o socialni klimi v zavodih.

Podobno raziskavo o socialnem vzdušju je že od 80. let prejšnjega stoletja vsakih pet let opravljal prof. dr. Franc Brinc. Takšne longitudinalne raziskave pa so velikega

pomena za ugotovitev spreminjanja zaporskih razmer in vzdušja v zavodih v Sloveniji. Rezultati raziskave družbenega vzdušja v 13 zavodih in oddelkih za prestajanje kazni zapora in Prevezgojnem domu Radeče pa bodo koristni tudi za same zavode in oddelke, ki jih bodo lahko uporabili za orientacijo pri snovanju morebitnih izboljšav.

Pri svojem delu smo se ukvarjali tudi z zaporsko statistiko in primerjavo s podobnimi raziskavami iz prejšnjih let. V raziskavo smo vključili različne statistične podatke, ki prikazujejo letno številčno stanje v slovenskih zaporih. Celostna statistična analiza rezultatov raziskave pa bo narejena pod okriljem Inštituta za kriminologijo. V projektu smo se osredotočili na primerjavo statističnih podatkov o stanju v zavodih za prestajanje kazni zapora, mladoletniškega zapora in prevzgojnem domu za leti 2010 in 2016, v ta namen smo primerjali letni poročili Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij za leto 2010 in 2016.

2. SPLOŠNO O ZAPORSKEM SISTEMU V REPUBLIKI SLOVENIJI

V Republiki Sloveniji se kazni zapora in mladoletniškega zapora izvršujejo v šestih zavodih za prestajanje kazni. Zavodi za prestajanje kazni zapora so: ZPKZ Dob, ZPKZ Ig, Zavod za prestajanje kazni mladoletniškega zapora in kazni zapora (ZPMZKZ) Celje, ZPKZ Koper, ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Maribor.² V okviru Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij deluje tudi Prevezgojni dom Radeče, kamor so napoteni mladoletniki z vzgojnim ukrepom oddaje v prevzgojni dom. Iz proračuna Republike Slovenije se zagotavlja sredstva za izvrševanje kazenskih sankcij in za zaposlovanje zaprtih oseb.³ Po našem veljavnem pravnem

---

² Seznam dostopen na:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/zavodi_za_prestajanje_kazni_zapora_in_prevzgojni_dom/

³ 9. člen Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Ur. l. RS, št. 110/06), v nadaljevanju: ZIKS-1.

redu se kazenska sankcija zapora izvrši, ko postane odločba, s katero je sankcija izrečena, pravnomočna in za njeno izvršitev ni zakonite ovire.

Največji zavod za prestajanje kazni zapora je na Dobu, kjer moški obsojenci prestajajo zaporno kazen, daljšo od enega leta in pol. Centralni zavod za ženske se nahaja na Igu, kamor so nameščene vse obsojenke ne glede na višino zaporne kazni. Zavod za mladoletnike, ki prestajajo kazen zapora pa je lociran v Celju. Regionalni zavodi se nahajajo v Kopru, Mariboru in Ljubljani, kjer obsojenci prestajajo kazen zapora do enega leta in pol.

Vsak zavod ima odprti, polodprti in zaprti oddelek, ki se med seboj ločijo po stopnji zavarovanja in omejevanja svobode gibanja. Obsojenci se razvrščajo v zavode glede na to, koliko mora biti omejena njihova prostost. Če je obsojencu izrečena kazen zapora do petih let, lahko sodišče odredi, da jo prestaja v odprtem ali polodprtem zavodu ali oddelku; če mu je bila izrečena kazen zapora do osmih let, pa lahko sodišče odredi, da jo prestaja v polodprtem zavodu ali oddelku.⁴ Razlika med oddelki je vidna na primer pri prejemanju pošiljk. Tako lahko obsojenec v zaprtem režimu štirikrat letno sprejme pošiljke s hrano, enkrat mesečno pošiljke s perilom in z osebnimi predmeti ter neomejeno pošiljke s časopisi, z revijami oziroma s knjigami. Obsojenci v polodprtem režimu lahko štirikrat letno prejmejo pošiljke s hrano, enkrat tedensko pošiljke s perilom in z osebnimi predmeti ter neomejeno pošiljk s časopisi, z revijami oziroma s knjigami. Obsojenci v odprtem režimu lahko brez omejitev sprejemajo pošiljke s hrano, perilom, z osebnimi predmeti in s časopisi oziroma knjigami.⁵

Obsojenca, ki prestaja kazen zapora s strožjim režimom, se lahko premesti v zavod ali njegov oddelek s svobodnejšim režimom, če se oceni, da ne bo zlorabil takega režima.⁶ Obsojenca, ki zlorabi svobodnejši režim ali za katerega narekujejo premestitev drugi utemeljeni razlogi, pa se lahko premesti v zavod ali njegov oddelek s strožjim režimom. O premestitvi obsojenca iz svobodnejšega v strožji ali iz strožjega v svobodnejši režim istega zavoda odloča direktor zavoda.

---

⁴ 3. odstavek 86. člena Kazenskega zakonika (Ur. l. RS, št. 50/12), v nadaljevanju: KZ-1.

⁵ 76. člen ZIKS-1.

⁶ 81. člen ZIKS-1.

Kategorije zaprtih oseb v Zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu so:

- obsojenci in obsojenke
- priporniki in pripornice
- obsojenci in obsojenke na mladoletniški zapor
- mladoletniki in mladoletnice v prevzgojnem domu

V zavodih morajo biti med seboj ločene mladoletne osebe od polnoletnih, kakor tudi moški od žensk. V okviru petih zavodov so organizirani ločeni oddelki za izvrševanje pripora, to so zavodi: ZPKZ Ljubljana, ZPMZKZ Celje, ZPKZ Maribor, ZPKZ Koper in ZPKZ Ig.

I. POZIV OBSOJENCU NA PRESTAJANJE KAZNI

Obsojenca, ki je na prostosti, pozove na prestajanje kazni zapora okrožno sodišče, na območju katerega je sodišče izdalo sodbo na prvi stopnji, takoj, najpozneje pa v osmih dneh po prejemu izvršljive odločbe. Obsojenca, ki je v priporu, in obsojenca, ki je že na prestajanju kazni, pa je bil ponovno obsojen, razporedi na prestajanje kazni okrožno sodišče. Pri odločitvi o tem, v kateri zavod pošlje obsojenca, sodišče upošteva spol, starost, vrsto in višino izrečene kazni.⁷

II. ODLOŽITEV IZVRŠITVE KAZNI ZAPORA

Obsojencu, ki je na prostosti, se sme na njegovo prošnjo ali z njegovo privolitvijo na prošnjo ožjih družinskih članov, rejnika in skrbnika ali na predlog pristojnega centra odložiti izvršitev kazni zapora, če ni zmožen nastopiti kazni zaradi bolnišničnega zdravljenja, če v njegovi ožji družini kdo umre ali je huje bolan in je nujno potrebna obsojenčeva pomoč, če mu je potrebna odložitev, da bi lahko opravil ali dokončal neodložljiva poljska ali sezonska dela ali dela, ki jih je povzročila naravna nesreča ali kakšna druga nesreča, pa v svoji družini nima za delo drugih sposobnih članov, če mu je potrebna odložitev, da konča šolo ali opravi izpit, za katerega se je pripravljal, če je odložitev potrebna, da obsojenec poskrbi za varstvo in vzgojo otrok ali v

---

⁷ 18. člen ZIKS-1.

primerih, ko bi se lahko bistveno poslabšale bivanjske razmere njegove družine, o čemer da mnenje pristojni center, na območju katerega prebiva obsojenčeva družina, če ima obsojenka otroka, ki še ni star eno leto, ali če je obsojenka noseča in do poroda ni ostalo več kot pet mesecev, ali če ima otroka, ki še ni star dve leti, in zahtevajo posebni zdravstveni, socialni ali drugi razlogi, da sama skrbi zanj ali če mu je potrebna odložitev, da dokonča program zdravljenja odvisnosti, v katerega je vključen in bi njegova prekinitev ogrozila uspešno dokončanje programa, če to predlaga pristojni center.⁸ Prošnjo za odložitev izvršitve kazni zapora je treba vložiti v treh dneh po prejemu poziva za nastop kazni.

III. SPREJEM OBSOJENCA V ZAVOD

Ko obsojenec nastopi kazen, je treba ugotoviti njegovo istovetnost, ga fotografirati ter opraviti zdravniški pregled. Ob sprejemu v zavod je treba obsojenca seznaniti s hišnim redom, z omejitvami pravic oziroma dolžnostmi, ki jih ima med prestajanjem kazni, z načinom uveljavljanja njegovih pravic in z disciplinskimi kaznimi, ki se lahko izrečejo zoper njega, ter z ugodnostmi, ki jih je lahko deležen. Zavod mora nameniti posebno pozornost obsojencem v sprejemnem obdobju. V sprejemnem obdobju se opravljajo vse aktivnosti in postopki, ki so potrebni za ustrezno vključitev obsojencev v življenje v zavodu in izdelavo osebnega načrta obsojenca.⁹ Za obsojenca se ob prihodu na prestajanje kazni lahko določi poseben režim, ki traja največ 30 dni. V sprejemnem obdobju se spoznava njegova osebnost, zdravstveno stanje, delovne in učne sposobnosti in druge okoliščine, pomembne za obravnavo obsojenca ter za njegovo pravilno razvrstitev. Ob zaključku sprejemnega obdobja se za obsojenca pripravi osebni načrt. Osebni načrt je individualiziran program prestajanja kazni zapora, ki se izdelava na podlagi ocene potreb in tveganj obsojenca za čas prestajanja kazni zapora in po odpustu, s ciljem, da se ga usposobi za življenje na prostosti, v skladu z družbenimi normami in odprave tveganj ponavljanja kaznivih dejanj. Oceno pripravijo strokovni delavci zavoda za prestajanje kazni zapora na podlagi razgovorov z obsojencem ter na podlagi drugih podatkov, ki se zbirajo v sprejemnem obdobju. Z osebnim načrtom, v katerem morajo biti opredeljene vse predvidene

---

⁸ 24. člen ZIKS-1.

⁹ 29. člen ZIKS-1.

aktivnosti in dejavnosti, ki bodo pripeljale do realizacije cilja, mora biti obsojenec seznanjen in s strani strokovnih delavcev motiviran za aktivno in odgovorno sodelovanje. Obsojencu mora biti dana možnost, da osebni načrt podpiše, pri čemer njegov podpis ni pogoj za veljavnost načrta.¹⁰

IV. STANDARDI V ZAVODIH

Prostori v zavodu, kjer obsojenci prebivajo morajo ustrezati zdravstvenim in higienskim razmeram. Skupne spalnice imajo lahko največ osem postelj. Obsojencem pa je potrebno je omogočiti, da preživijo vsak dan najmanj 2 uri na prostem. Njihova prehrana pa mora zadoščati za ohranitev obsojenčevega zdravja in popolne telesne sposobnosti.

V. UGODNOSTI OBSOJENCEV

Obsojencu, ki spoštuje hišni red in dosega uspehe pri izpolnjevanju osebnega načrta, lahko direktor zavoda podeli ugodnosti, kot so: podaljšan ali nenadzorovan obisk, nenadzorovan obisk zunaj zavoda, prost izhod iz zavoda, dodatne ugodnosti znotraj zavoda in drugo. Prost izhod iz zavoda se sme obsojencu dodeliti največ petkrat mesečno in sme trajati do 53 ur, obsojenec pa v tem času ne sme zapustiti ozemlja Republike Slovenije. Pri odločanju o dodelitvi posamezne vrste ugodnosti je treba upoštevati osebnost obsojenca, nevarnost pobega, vrsto in način storitve kaznivega dejanja, način nastopa kazni, mogoče odprte kazenske postopke in druge okoliščine, ki kažejo na možnost zlorabe dodeljenih ugodnosti.¹¹

VI. RED IN DISCIPLINA

Če obsojenec ne spoštuje hišnega reda in s svojim obnašanjem ogroža ljudi okoli sebe se ga lahko disciplinsko kaznuje za disciplinske prestopke. Kot disciplinski prestopki so navedeni: fizični napad na soobsojenca, delavca zavoda ali tretjo osebo, neizpolnitev ukaza uradne osebe, ki bi povzročila hujše motnje v delovanju zavoda, pobeg ali poskus pobega s prestajanja kazni zapora, posedovanje, vnašanje,

---

¹⁰ 10. člen ZIKS-1

¹¹ 77. člen ZIKS-1

skrivanje ali razpečevanje alkoholnih pijač, prepovedanih drog ter drugih nedovoljenih substanc ali predmetov, ukvarjanje s prekupčevanjem in drugo.¹² Za navedene disciplinske prestopke lahko obsojenec prejme disciplinsko kazen, ki je zanj najbolj primerna. Taka kazen je na primer pisni opomin, razporeditev na drugo delo do treh mesecev, če je kršitev storjena v zvezi z delom, omejitev sprejemanja pošiljk do šestih mesecev, če se v pošiljki najdejo alkoholne pijače, prepovedana droga ali predmeti, ki so primerni za pobeg ali napad, ali mobilni telefon oziroma druga komunikacijska sredstva, oddaja v samico do 21 dni s pravico do dela in oddaja v samico do 14 dni brez pravice do dela.¹³ Disciplinske kazni izreka direktor zavoda, v dislociranih oddelkih pa vodja dislociranega oddelka.

VII. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

Zaprte osebe preživljajo prosti čas v najrazličnejših organiziranih delavnicah pod vodstvom strokovnih delavcev. V zavodih prevladujejo športne dejavnosti kot so: nogomet, košarka, odbojka, tenis, namizni tenis in fitnes. Med prostočasne dejavnosti sodijo tudi ustvarjalne delavnice: slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, oblikovanje iz gline, izdelava voščilnic, pletenje košar, šivanje in sodelovanje pri izdaji zavodskih časopisov, organizacija kulturnih prireditev in gledaliških predstav ter knjižnična izposoja.¹⁴

VIII. DELO

Obsojenec se razporedi na delo v skladu z njegovimi duševnimi in telesnimi sposobnostmi in možnostmi zavoda. Pri razporeditvi na delo upoštevajo tudi želje obsojenca. O razporeditvi na delo odloči direktor zavoda, v dislociranih oddelkih pa vodja dislociranega oddelka.¹⁵ Obsojenec dela v gospodarskih dejavnostih zavoda, na delih, potrebnih za normalno poslovanje zavoda, ali v okviru delovne terapije. Dela pa lahko tudi zunaj zavoda pri pravnih ali fizičnih osebah, če je to skladno z

---

¹² 87. člen ZIKS-1.

¹³ 88. člen ZIKS-1.

¹⁴ Dostopno na:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/izvrsevanje_kazenskih_sankcij/vzgoja_in_izobrazevanje/

¹⁵ 48. člen ZIKS-1.

njegovim osebnim načrtom.¹⁶ Obsojencem je omogočeno tudi, da med prestajanjem zaporne kazni pridobi zanje in si pridobi poklic, še zlasti pa mu je potrebno omogočiti, da pridobi oziroma dokončna osnovnošolsko izobrazbo. Izobraževanje, opredeljeno v osebnem načrtu, ima enak status kot delo. Izobraževalni programi med katerimi lahko izbirajo zaprte osebe znotraj zavodov so: program osnovne šole, srednjega poklicnega izobraževanja, srednje strokovne šole ali gimnazije, računalniško opismenjevanje in podobno. Izobraževalni programi med katerimi lahko izbirajo zaprte osebe zunaj zavodov pa so osnovna šola, poklicni tečaji oz. mojstrski - delovodski izpit, jezikovni tečaji, srednje poklicne in strokovne šole in različne fakultete.¹⁷ V zavodih za prestajanje kazni zapora deluje enovit javni gospodarski zavod JGZ Rinka.

IX. POSEBNI OBLIKI PRESTAJANJA KAZNI ZAPORA

Zapor ob koncu tedna

Kazen zapora lahko obsojenec prestane tudi tako, da preživi v zavodu le vikende, tedne pa preživi doma in se izobražuje ali redno dela. To je možno le za kazen zapora do treh let, z izjemo kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.¹⁸ Ta privilegij se dopusti obsojencu le, če je osebno toliko urejen, da mu je mogoče zaupati, da takšnega načina prestajanja zaporne kazni ne bo zlorabil. V času odločanja o načinu izvršitve kazni zapora pa mora izpolnjevati še enega od naslednjih pogojev: mora biti zaposlen na območju Republike Slovenije v skladu s predpisi o delovnih razmerjih ali javnih uslužbencih ali na drugi pravni podlagi, samozaposlen ali samostojno opravlja kmetijsko dejavnost ali pa imeti v Republiki Sloveniji status dijaka in se redno šola oziroma ima status študenta in redno izpolnjuje svoje študijske obveznosti. Izvršitev kazni zapora z zaporom ob koncu tedna pa se lahko dopusti tudi kasneje tekom prestajanja zaporne kazni v zavodu, na predlog obsojenca, ki že prestaja kazen zapora, po predhodnem mnenju direktorja zavoda. Z odločbo, s katero se kot način

---

¹⁶ 52. člen ZIKS-1.

¹⁷ Dostopno na:

http://www.mp.gov.si/si/o_ministrstvu/ursiks_organ_v_sestavi/izvrsevanje_kazenskih_sankcij/delo/

¹⁸ četrti odstavek 86. člena KZ-1.

izvrševanja kazni zapore predpiše zapor ob koncu tedna, se določi dan in čas odhoda in vrnitve obsojenca v zavod, število in razpored dni oziroma noči, ki jih mora obsojenec prestatiti v zavodu, v okviru obveznosti, ki v povprečju ne more biti manjša od dveh prenočitev na teden v zavodu in način preverjanja rednega izpolnjevanja delovnih oziroma izobraževalnih obveznosti obsojenca.

Hišni zapor

S pravnomočno sodbo določeno zaporno kazen lahko obsojenec prestatne tudi v obliki hišnega zapora. Sodišče lahko s sodbo ali s posebnim sklepom dopusti izvršitev kazni zapora do devetih mesecev s hišnim zaporom, če glede na nevarnost obsojenca, možnost ponovitve dejanja ter osebne, družinske in poklicne razmere obsojenca v času izvrševanja kazni ni potrebe po prestajanju kazni v zavodu ali če je zaradi bolezni, invalidnosti ali ostarelosti obsojenca kazen treba in jo je mogoče izvrševati v ustreznem javnem zavodu.¹⁹ V določbi se določi naslov stavbe v katerem obsojenec stalno ali začasno prebiva oziroma javnega zavoda za zdravljenje ali oskrbo, v katerem je obsojenec nameščen in v katerem se izvršuje hišni zapor in izjeme od prepovedi oddaljevanja od stavbe, kadar je to neizogibno potrebno, da si obsojenec zagotovi najnujnejše življenjske potrebščine ali zdravstveno pomoč, ali za opravljanje dela. Izvajanje hišnega zapora nadzoruje sodišče samo ali preko policije. Policija sme vsak čas tudi brez zahteve sodišča preverjati izvajanje hišnega zapora, o morebitnih kršitvah hišnega zapora pa mora brez odlašanja obvestiti sodišče in zavod, pri katerem je bil opravljen postopek nastopa kazni hišnega zapora.²⁰

X. MLADOLETNIŠKI ZAPOR V CELJU

Kazen mladoletniškega zapora prestajajo starejši mladoletniki v posebnem zavodu za prestajanje kazni mladoletniškega zapora, ki se nahaja v Celju. V zavodu lahko ostanejo do dopolnjenega triindvajsetega leta. Če do tega leta ne prestanejo kazni, se jih premesti v zavod, v katerem kazen prestajajo polnoletni obsojenci.²¹

---

¹⁹ peti odstavek 86. člena KZ-1.

²⁰ 13. člen ZIKS-1.

²¹ 113. člen ZIKS-1.

Mladoletniški zapor je mogoče izreči samo starejšemu mladoletniku, ki ima v času storitve kaznivega dejanja 16 let, ni pa še dopolnil 18 let, in če je izvršil kaznivo dejanje, za katero je predpisana kazen zapora petih ali več let. Sodišče mora prav tako ugotoviti, da zaradi narave in teže dejanja in zaradi visoke stopnje kazenske odgovornosti ne bi bilo upravičeno izreči vzgojnega ukrepa. Zavod za mladoletnike namenja posebno pozornost pedagoški, psihosocialni in specialno-terapevtski obravnavi mladoletnika, organizira pouk za dokončanje osnovne šole in pridobitev poklica ter skrbi za športno udejstvovanje in druge aktivnosti mladoletnikov.²² Tudi v mladoletniškem zaporu se prizadevnim mladoletnim obsojencem podeljuje določene ugodnosti. Dodeljuje jih direktor zavoda in ena takih je na primer, da mladoletnik lahko obiskuje starše in druge ožje sorodnik.²³

XI. PREVZGOJNI DOM RADEČE

Vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom se izvršuje v prevzgojnim domu za mladoletnike. Pri odločanju o izreku tega ukrepa, sodišče upošteva naravo in težo storjenega kaznivega dejanja mladoletnika in ali so mu bili že prej izrečeni že drugi vzgojni ukrepi in kazni. V prevzgojni dom je mladoletnik nameščen najmanj za eno leto in največ za tri leta. Dom sprejme mladoletnika na podlagi obvestila o napotitvi na izvršitev vzgojnega ukrepa, ki ga pošlje pristojni center za socialno delo skupaj z odločbo, s katero je bil vzgojni ukrep mladoletniku izrečen. Center za socialno delo pošlje hkrati tudi socialno poročilo, ki zajema podatke o osebnostnem razvoju mladoletnika in podatke za oceno družinskega stanja ter zaključno oceno.²⁴ Ob sprejemu v prevzgojni dom se prouči mladoletnikova osebnost, ugotovi njegovo zdravstveno stanje, zmožnost usposabljanja, sposobnosti in interesi ter druge lastnosti, pomembne za vzgojo, prevzgojo in izobraževanje mladoletnika.²⁵ Sprejemno obdobje mladoletnika v prevzgojni zavod traja do 20 dni. V tem času se mladoletnika uvede v novo okolje in ga seznanijo z namenom bivanja v domu. Mladoletni osebi se sestavi osebni načrt, po katerem poteka njegova prevzgoja.

---

²² 115. člen ZIKS-1.

²³ 116. člen ZIKS-1.

²⁴ 3. člen Pravilnika o izvrševanju vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v prevzgojni dom (Ur. l. RS, št. 73/00), v nadaljevanju: Pravilnik o izvrševanju vzgojnega ukrepa.

²⁵ 186. člen ZIKS-1.

Osebni načrt za mladoletnika vsebuje vse aktivnosti, katerih naj bi se mladoletnik udeleževal, ter omejitve in ugodnosti, ki naj bi jih bil deležen, cilje na posameznih področjih in okvirne usmeritve za delo z mladoletnikom in realizacijo in opazovanja mladoletnikovega vedenja in dosežkov med potekom in ob zaključku izvajanja vzgojnega ukrepa. Mladoletniki in mladoletnice bivajo v zavodu ločeno. Na dan morajo dobiti najmanj 3 obroke hrane, ki se pripravljajo v skladu s prehranskimi normativi Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije. Prav tako imajo lahko v zavodu svojo obleko, perilo in obutev.²⁶ Prevzgojni dom organizira osnovnošolsko in poklicno izobraževanje, pri tem pa je pomembno, da iz spričevala mladoletnika ne sme biti razvidno, da se je ta šolal v prevzgojnem domu.²⁷ Pouk v poklicni šoli se izvaja po predmetniku in učnih načrtih, ki so določeni s predpisi o poklicnem izobraževanju. Praktični pouk se izvaja v učnih delavnicah, ki so v okviru gospodarske dejavnosti doma. Se pa lahko posameznim mladoletnikom na njihovo željo omogoči vključitev v poklicno ali drugo šolo izven doma, če izpolnjujejo pogoje za prost izhod iz doma. Mladoletnikom, ki so zmožni za delo in želijo delati, pa se lahko omogoči tudi delo, ki ustreza potrebam njihovega izobraževanja ter pridobivanju in izpopolnjevanju delovnih navad. Če se mladoletniki primerno vedejo in so uspešni pri delu in izobraževanju, lahko dobijo ugodnosti, ki so določene v hišnem redu prevzgojnega doma.²⁸ Mladoletniki morajo spoštovati hišni red, če pa se ga ne držijo se jim sme za disciplinske prestopke izreči naslednje disciplinske kazni: pisni opomin, prepoved izhoda do treh mesecev in namestitvev v posebnem prostoru v prostem času do sedem dni.²⁹ Disciplinske kazni izreka direktor zavoda za disciplinske prestopke kot so: nepravilen odnos do delavcev doma ali mladoletnikov, nedovoljena oddaljitev iz okolice doma, delovnega mesta, učilnice ali učne delavnice, neprimerno obnašanje, kajenje v prostorih, kjer to ni posebej dovoljeno, posedovanje alkoholnih pijač in narkotikov, neredno vstajanje in odhod k nočnemu počitku in odklanjanje čiščenja bivalnih in drugih prostorov.³⁰

---

²⁶ 19. člen Pravilnika o izvrševanju vzgojnega ukrepa.

²⁷ 190. člen ZIKS-1.

²⁸ 188. člen ZIKS-1.

²⁹ 191. člen ZIKS-1.

³⁰ 48. člen Pravilnika o izvrševanju vzgojnega ukrepa.

XII. RAZLIKE MED MLADOLETNIŠKIM ZAPOROM IN PREVZGOJIM DOMOM

Prevzgojni dom se izreče kot zavodski vzgojni ukrep, mladoletniški zapor pa je opredeljen kot sankcija za mladoletnika, ki je izvršil hujše kaznivo dejanje. Prevzgojni dom se uporablja kot skrajno sredstvo in sme trajati v mejah, določenih z zakonom, le toliko časa, dokler se ne doseže namen vzgojnih ukrepov. Mladoletniški zapor pa je najstrožji ukrep in se izreče le takrat, ko milejša kazenska sankcija ne doseže oziroma ne bi dosegla svojega namena. Mladoletniški zapor ne sme biti krajši od šest mesecev in daljši od petih let, oddaja v prevzgojni dom pa sme trajati največ tri leta in ne sme biti krajši od enega leta. Vzgojni ukrep se sme izreči tudi mlajšim mladoletnikom od 14 pa 16 let, medtem ko mladoletniški zapor velja le za starejše mladoletnike od 16 let naprej.

XIII. ORGANI ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

V Republiki Sloveniji se kazenske sankcije izvršujejo v okviru Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij, ki je organ v sestavi ministrstva, pristojnega za pravosodje. Upravo sestavljajo naslednje notranje organizacijske enote: Generalni urad, zavodi za prestajanje kazni zapora, ki imajo lahko dislocirane oddelke, in prevzgojni dom.³¹

Uprava v okviru delovnega področja, določenega z zakonom, skrbi za celostno uveljavljanje pravic in obveznosti zaprtih oseb, za razvoj specifičnih, psiholoških, socialnih, pedagoških, socioloških ter drugih oblik in metod dela z zaprtimi osebami, za celostni razvoj in izvrševanje socialnega dela in postpenalne obravnave ter zdravstvenega varstva zaprtih oseb.

Generalni urad opravlja naslednje naloge:

- skrb za uniforme in drugo osebno opremo, oborožitev, tehnično in drugo opremo pravosodnih policistov,
- skrb za razvoj sistemov varovanja zaprtih oseb,
- odločanje na prvi in drugi stopnji v upravnem postopku, kadar je tako določeno z zakonom,

---

³¹ 201. člen ZIKS-1.

- zbiranje in obdelovanje statističnih in drugih podatkov o izvrševanju kazenskih sankcij,
- izvajanje internega nadzora nad vsemi področji dela v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu ter usmerjanje in usklajevanje njihovega dela,
- predlaganje izboljšav na področju izvrševanja kazenskih sankcij.

Zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojni dom opravljajo naslednje naloge:

- neposredno izvrševanje kazni zapora, mladoletniškega zapora, vzgojnega ukrepa oddaje mladoletnika v prevzgojni dom ter izvrševanje pripora v skladu z zakonom,
- skrb za zakonitost dela in zagotavljanje ter varovanje človekovih pravic zaprtih oseb,
- vodenje upravnih postopkov na prvi stopnji,
- vodenje evidenc zaprtih oseb in zagotavljanje tajnosti podatkov, ki se zbirajo o zaprtih osebah,
- izvajanje obravnave zaprtih oseb v skladu s sistemskimi usmeritvami na nivoju uprave,
- izvajanje nalog na področju zdravstvenega varstva zaprtih oseb in
- zagotavljanje materialnih pogojev za življenje zaprtih oseb.³²

Delo uprave in Generalnega urada vodi generalni direktor. Delo posameznega zavoda pa vodi direktor zavoda.³³ Nadzorstvo glede zakonitega ravnanja z obsojenci opravljajo ministrstvo, pristojno za pravosodje, in predsednik okrožnega sodišča, na območju katerega je zavod oziroma njegov oddelek.³⁴ Varnost znotraj zavodov zagotavlja pravosodna varnostna policija. Pravosodni policist lahko postane vsaka oseba, ki je državljan Republike Slovenije, aktivno govori slovenski jezik, ima končan najmanj štiriletni program srednjega izobraževanja, ustrezne psihofizične sposobnosti za delo v zavodu, ne uživa prepovedanih drog in ni bil pravnomočno

---

³² 202. člen ZIKS-1.

³³ 205. člen ZIKS-1.

³⁴ 212. člen ZIKS-1.

obsojena zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.³⁵ Pravosodni policist mora v osemnajstih mesecih po sprejemu v delovno razmerje uspešno opraviti predpisano usposabljanje in zahtevan strokovni izpit.³⁶

V zavodih deluje tudi vzgojna služba katere naloge opravljajo strokovni delavci, kot na primer vzgojitelji, psihologi, pedagogi, socialni delavci, učitelji, delovni terapevti in zdravstveno osebje.³⁷ Njihov cilj je predvsem rehabilitacija zaprtih oseb in njihova reintegracija v družbo.

3. PRIMERJAVA STATISTIČNIH PODATKOV O STANJU V ZAVODIH ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA, MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN PREVZGOJNEM DOMU ZA LETI 2010 IN 2016 ^{38 39}

I. SPLOŠNO

Najprej bomo prikazali nekaj splošnih številčnih podatkov za vse zaprte osebe v letu 2010 in 2016 ter te podatke primerjali. Namen je bralcu ustvariti čim bolj realno sliko o dejanskem stanju v zaporih in prevzgojnem domu v Sloveniji.

V letu 2010 je bilo povprečno število vseh zaprtih oseb v Republiki Sloveniji 1373,7. Pojem vse zaprte osebe vključuje obsojence, osebe v uklonilnem zaporu⁴⁰, pripornike, pridržane, mladoletne obsojence in mladoletnike oziroma gojence v

---

³⁵ 231. člen ZIKS-1.

³⁶ 232. člen ZIKS-1.

³⁷ 243. člen ZIKS-1.

³⁸ Vir: Letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS) za leto 2010, dostopno na spletnem naslovu:

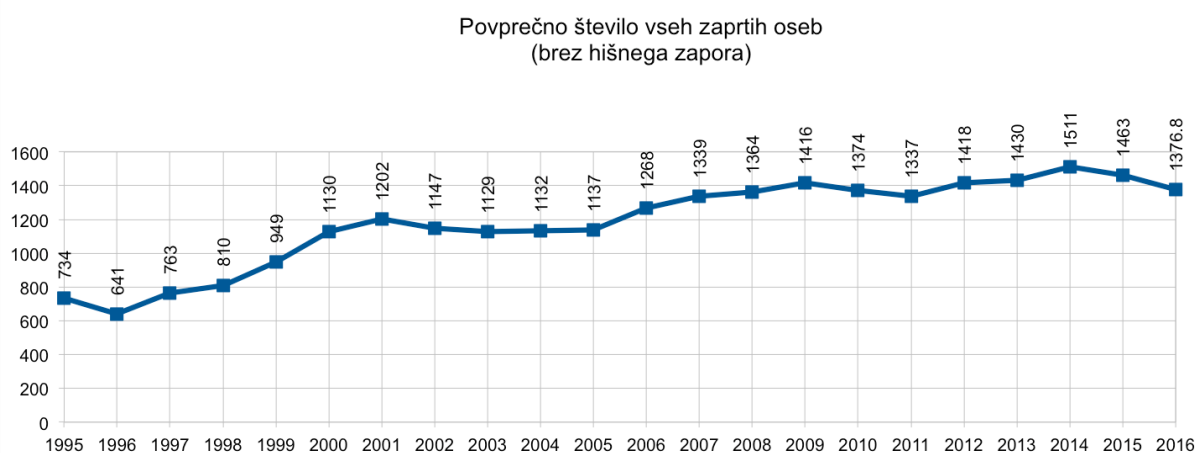
http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/UIKS/Letna_porocila/porocilo_uiks_2010.pdf (dne 23. 8. 2017) in Letno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS) za leto 2016, dostopno na spletnem naslovu:

http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/UIKS/Letna_porocila/170503_Letno_porocilo_2016.pdf (dne 23. 8. 2017)

³⁹ Primerjali smo leto 2010, ko je bila nazadnje izvedena raziskava o socialnem vzdušju v zavodih za prestajanje kazni zopora in prevzgojnem domu in leto 2016, zaradi dostopnosti podatkov. Poročilo za leto 2017 bo namreč pripravljeno šele po koncu leta, ko bodo dostopni vsi podatki.

⁴⁰ Ki je bil z odločbo Ustavnega sodišča RS, opr. št. U-I-12/12 z dne 11.12.2014, odpravljen.

prevzgojnem domu. Povprečno število pa pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. Število se namreč po zavodih dnevno spreminja. Povprečno število vseh zaprtih oseb v letu 2016 je bilo 1376,8. Opazimo lahko, da sta si številki precej podobni, vendar pa je potrebno pojasniti, da se je v letih od 2010 do 2016 povprečno število zaprtih oseb najprej povečalo. Najvišje povprečno število od leta 1990 je bilo zabeleženo v letu 2014 (tj. 1511,1 zaprtih oseb), potem pa je število ponovno upadlo. Leta 2016 npr. se je povprečno število vseh zaprtih oseb v primerjavi z letom 2015 zmanjšalo za 6,2%.

Graf 1: Povprečno št. zaprtih oseb od leta 1995 do leta 2016

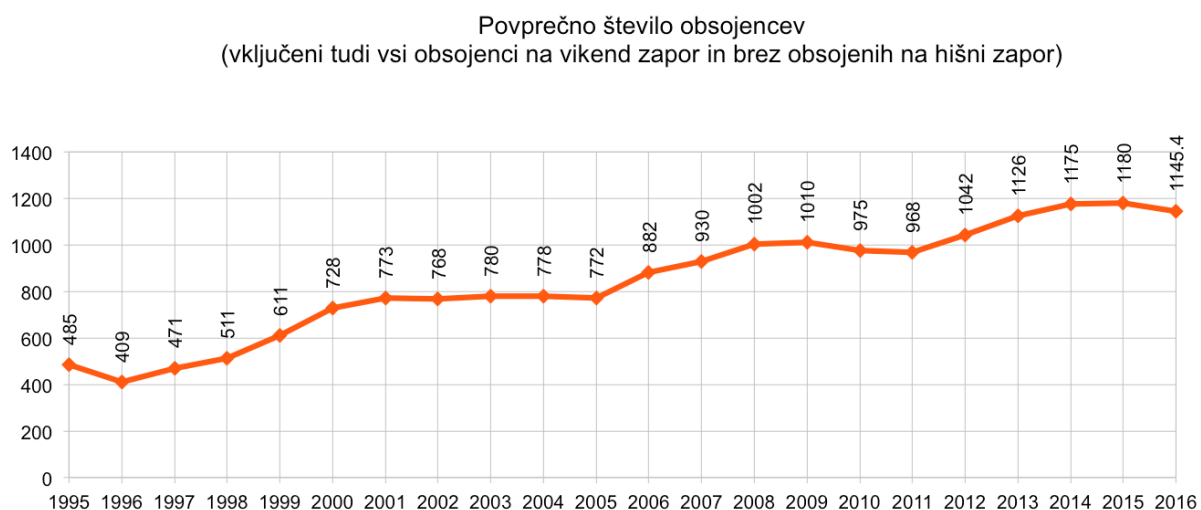
Največ zaprtih oseb se je tako v letu 2010 kot v letu 2016 nahajalo v zavodih za prestajanje kazni zavora (ZPKZ) Dob, Ljubljana in Maribor, na četrtem mestu pa je ZPKZ Koper, kar je logično, glede na prostorske kapacitete posameznih zavodov.

Povprečno število obsojencev je bilo leta 2010 975, leta 2016 pa 1089,5. Povprečno število mladoletnih obsojencev je bilo leta 2010 1,4, leta 2016 pa 2,9. Povprečno število gojencev v prevzgojnem domu pa je bilo leta 2010 26,1, leta 2016 pa 19,3.

VSE ZAPRTE OSEBE	LETO 2010	LETO 2016
	POVPREČNO ŠTEVILO	POVPREČNO ŠTEVILO
OBSOJENCI	975	1089,5
MLADOLETNI OBSOJENCI	1,4	2,9
MLADOLETNIKI V PD	26,1	19,3
DRUGI	371,2	265,1
SKUPAJ	1373,7	1376,8

Tabela 1: Primerjava med povprečnim številom obsojencev, mladoletnih obsojencev in gojencev oz. mladoletnikov v Prevezgojnem domu v letih 2010 in 2016⁴¹

Med vsemi obsojenci, ki so v letu 2010 prestajali zaporno kazen, je bilo 87 žensk, kar predstavlja 4,63 %. V letu 2016 pa je bilo žensk 186, oziroma 7,3 %, kar je do sedaj najvišji delež.

⁴¹ V kategorijo "drugi" v tabeli 1 spadajo leta 2010: priporniki, pridržani, osebe v uklonilnem zaporu; leta 2016 pa: priporniki, sodno pridržani, osebe v vikend zaporu.

Graf 2: povprečno število obsojencev 1995 - 2016 (vključeni tudi vsi obsojenci na vikend zapor in brez obsojenih na hišni zapor)

II. STRUKTURA OBSOJENCEV

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu

Sledeči tabeli sta za naš projekt zanimivi predvsem, ker prikazujeta število povratnikov med obsojenci in obsojenkami, ki so bodisi v letu 2010 bodisi v letu 2016 nastopili oz. nastopile kazen.

NASTOP KAZNI		NASTOPILI SAMI	PRIVEDENI S PROSTOSTI	PRIVEDENI IZ PRIPORA	DRUGO	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	154	96	164	12	426
	Povratniki	170	209	132	41	552
	SKUPAJ	324	305	296	53	978
ŽENSK E	prvič kaznovane	19	12	14	0	45
	Povratnice	3	3	2	0	8
	SKUPAJ	22	15	16	0	53
VSI	prvič kaznovani	173	108	178	12	471
	povratniki	173	212	134	41	560
SKUPAJ		346	320	312	53	1031

Tabela 2: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2010

NASTOP KAZNI		NASTOPILI SAMI	PRIVEDENI S PROSTOSTI	PRIVEDENI IZ PRIPORA	DRUGO	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	194	48	98	482	822
	povratniki	222	123	143	269	757
	SKUPAJ	416	171	241	751	1579
ŽENSK E	prvič kaznovane	14	7	4	22	47
	povratnice	34	22	14	8	78
	SKUPAJ	48	29	18	40	135
VSI	prvič kaznovani	208	55	102	504	869
	povratniki	256	145	157	287	845
SKUPAJ J		464	200	259	791	1714

Tabela 3: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2016

Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj

Struktura kaznivih dejanj si je skozi leta podobna, prevladujejo premoženjski delikti, potem kazniva dejanja zoper človekovo zdravje, zoper življenje in telo ter zoper spolno nedotakljivost. Kazniva dejanja so v tabelah razdeljena po poglavjih kazenskega zakonika. Metodološko pojasnilo: upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2010		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	152	16,2	61	5,9	213	10,8
človekove pravice in svoboščine	10	1,1	21	2	31	1,6
volilno pravico in volitve	0	0	0	0	0	0
čast in dobro ime	0	0	0	0	0	0
spolno nedotakljivost	132	14,1	52	5	184	9,4
človekovo zdravje	115	12,3	126	12,2	241	12,3
zakonsko zvezo, družino in ml.	6	0,6	42	4,1	48	2,4
delovno razmerje in soc. varnost	1	0,1	1	0,1	2	0,1
premoženje	420	44,9	529	51,3	949	48,2
gospodarstvo	18	1,9	49	4,8	67	3,4
pravni promet	6	0,6	8	0,8	14	0,7
ur. dolžnost in javna pooblastila	3	0,3	0	0	3	0,2
vojaško dolžnost	0	0	0	0	0	0
pravosodje	1	0,1	1	0,1	2	0,1
javni red in mir	44	4,7	82	8	126	6,4
splošno varnost	4	0,4	8	0,8	12	0,6
varnost javnega prometa	23	2,5	50	4,8	73	3,7
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0	1	0,1	1	0,1
varnost RS in ustavno ureditev	0	0	0	0	0	0
obrambno moč države	0	0	0	0	0	0
človečnost in mednarodno pravo	1	0,1	0	0	1	0,1
SKUPAJ	936	100	1031	100	1967	100

Tabela 4: Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj leta 2010

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2016		na novo sprejeti		Skupaj	Delež v %
	M	Ž	M	Ž		
čast in dobro ime	0	0	1	0	1	0,04
človečnost in mednarodno pravo	0	0	2	1	3	0,12
človekove pravice in svoboščine	5	1	18	1	25	0,99
človekovo zdravje	151	5	124	11	291	11,51
delovno razmerje in soc. varnost	6	0	12	2	20	0,79
denarna kazen – izvršba	0	0	23	2	25	0,99
Gospodarstvo	69	6	70	5	150	5,93
javni red in mir	33	2	80	7	122	4,82
okolje, prostor, naravne dobrine	1	0	0	0	1	0,04
pravni promet	8	2	8	1	19	0,75
Pravosodje	2	0	11	0	13	0,51
Premoženje	499	37	713	78	1327	52,47
splošno varnost	4	0	8	0	12	0,47
spolno nedotakljivost	83	3	45	1	132	5,22
ur. dolžnost in javna pooblastila	4	0	2	0	6	0,24
varnost javnega prometa	21	1	20	0	42	1,66
zakonsko zvezo, družino in ml.	33	2	57	2	94	3,72
življenje in telo	132	6	53	4	195	7,71
Ostalo	5	0	37	9	51	2,02
SKUPAJ	1056	65	1271	121	2529	100

Tabela 5: Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj leta 2016

Struktura obsojencev po dolžini kazni

Dolžina kazni	1.1.2010		na novo sprejeti		SKUPAJ	delež v %
	moški	ženske	moški	ženske		
do 1 meseca	1	0	16	1	18	0,9
več kot 1 do 3 mesecev	3	2	60	7	72	3,7
več kot 3 do 6 mesecev	35	1	138	6	180	9,2
več kot 6 mes. do 1 leta	94	5	239	13	351	17,8
več kot 1 do 2 leti	155	7	281	17	460	23,4
več kot 2 do 3 leta	156	5	127	5	293	14,9
več kot 3 do 5 let	162	6	65	2	235	11,9
več kot 5 do 10 let	187	5	43	1	236	12
več kot 10 do 15 let	73	3	8	0	84	4,3
več kot 15 do 20 let	27	0	1	1	29	1,5
30 let	9	0	0	0	9	0,5
SKUPAJ	902	34	978	53	1967	100

Tabela 6: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu leta 2010

Dolžina kazni	1.1.2016		na novo sprejeti		SKUPAJ	delež v %
	moški	ženske	moški	ženske		
do 1 meseca	2	0	70	11	83	3,3
več kot 1 do 3 mesecev	6	2	72	16	96	3,8
več kot 3 do 6 mesecev	61	6	181	19	267	10,6
več kot 6 mes. do 1 leta	123	9	245	20	397	15,7
več kot 1 do 2 leti	205	8	244	31	488	19,3
več kot 2 do 3 leta	130	11	164	8	313	12,4
več kot 3 do 5 let	193	16	156	7	372	14,7
več kot 5 do 10 let	206	10	116	8	340	13,4
več kot 10 do 15 let	67	2	22	1	92	3,6
več kot 15 do 20 let	41	1	10	0	52	2,1
več kot 20 do 30 let	7	0	5	0	12	0,5
30 let	15	0	2	0	17	0,7
SKUPAJ	1056	65	1287	121	2529	100

Tabela 7: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu leta 2016

Struktura obsojencev po starosti

starost	na dan 1.1.2010		na novo sprejeti		SKUPAJ	delež v%
	moški	ženske	moški	ženske		
več kot 18 do 23 let	37	2	78	6	123	6,3
več kot 23 do 27 let	120	8	160	3	291	14,8
več kot 27 do 39 let	404	9	463	13	889	45,2
več kot 39 do 49 let	201	1	168	14	384	19,5
več kot 49 do 59 let	107	10	83	14	214	10,9
več kot 59 do 69 let	28	3	22	3	56	2,8
več kot 69 let	5	1	4	0	10	0,5
SKUPAJ	902	34	978	53	1967	100

Tabela 8: Struktura obsojencev po starosti - 2010

Starost	na dan 1.1.2010		na novo sprejeti		SKUPAJ	delež v%
	moški	ženske	moški	ženske		
več kot 18 do 23 let	39	2	66	1	108	4,3
več kot 23 do 27 let	99	4	134	9	246	9,7
več kot 27 do 39 let	473	22	608	47	1150	45,5
več kot 39 do 49 let	252	14	282	33	581	23
več kot 49 do 59 let	135	13	155	17	320	12,7
več kot 59 do 69 let	47	8	39	12	106	4,2
več kot 69 let	11	2	3	2	18	0,7
SKUPAJ	1056	65	1287	121	2529	100

Tabela 9: Struktura obsojencev po starosti - 2016

III. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

V letu 2010 je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom 40 mladoletnikov, v povprečju na dan 27,5. V letu 2016 pa je bilo na prestajanju obeh oblik kazni 47 mladoletnikov, v povprečju na dan 22,2. Ne v letu 2010 ne v letu 2016 ni bilo v zavodu Ig nobene mladoletnice, ki bi bila obsojena na prestajanje mladoletniškega zapora. Povprečno število mladoletnikov, obsojenih na mladoletniški zapor se je od leta 2010 do 2016 zmanjšalo, sicer pa je že več let opaziti trend nizkega števila mladoletnih obsojencev.

Zavod	1.1.2010	na novo sprejeti	SKUPA J	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2010	povprečno število
Celje	1	1	2	0	1	0	1	1,4
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	25	13	38	3	11	5	25	26,1
SKUPA J	26	14	40	3	12	5	26	27,5

Tabela 10: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2010

Zavod	1.1.2016	na novo sprejeti	SKUPA J	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2016	povprečno število
Celje	3	2	5	0	4	0	1	2,9
PD Radeče	19	23	42	14	20	12	25	19,3
SKUPAJ	22	25	47	14	24	12	26	22,2

Tabela 11: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2016

IV. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

V spodnji tabeli je prikazano število zaprtih oseb po zavodih in na koncu skupni seštevek. V pojem zaprte osebe spadajo obsojenci in priporniki, za leto 2010 pa tudi osebe v uklonilnem zaporu, ker je takrat ta kategorija še obstajala. Prav tako so v pojem zaprtih oseb vključeni mladoletniki, ki pa imajo za leto 2010 tudi svoj podatek za zavod v Radečah, za leto 2016 pa za ta zavod ni podatka, prav tako ni podatka za odprti oddelek v Puščavi.

Treba je poudariti, da velik delež teh zaprtih oseb predstavljajo priporniki. V letu 2010 je bilo število pripornikov 364, v letu 2016 pa je bilo število nekoliko manjše in sicer 312.

Zavod	Skupno število zaprtih oseb v letu 2010	Skupno število zaprtih oseb v letu 2016
Dob	54	68
Slovenska vas	3	1
OO Puščava	0	/
Ig	28	29
Celje	39	50
Koper	71	88
Nova Gorica	15	10
Ljubljana	165	123
Novo mesto	79	68
OO Ig	0	4
Maribor	53	61

Murska Sobota	31	19
OO Rogoza	1	1
Radeče	2	/
SKUPAJ	541	522

Delež tujcev iz leta 2010 se je v primerjavi z letom 2016 povečal iz 11.8% na 13.9%, torej za 2.1%, kar je razvidno tudi iz spodnjega grafikona iz Letnega poročila UIKS za leto 2016:

V. NAPADI NA DELAVCE

V spodnji tabeli je prikazano skupno število različnih vrst napadov na delavce v zavodih. Vidno je, da se je v letu 2016 povečalo število napadov, zmanjšalo pa število groženj. Tudi ti napadi so kazalnik socialnega vzdušja v zavodu, vsekakor pa ni mogoče trditi, da je za večje število napadov kriva bolj negativna socialna klima. Vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb nepredvidljivi in odvisni od več dejavnikov. Kot je navedeno v letnem poročilu, je treba še naprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

leto	Število napadov	Število poskusov napada	Število groženj	Težje poškodbe	Lažje poškodbe	Psihične posledice	Brez poškodb
2010	8	5	47	0	3	24	32
2016	23	7	12	0	4	13	7

VI. KONFLIKTI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

Kot navedeno v letnem poročilu UIKS iz leta 2010 je pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenaseljenosti v večposteljnih sobah. V poročilu poudarajo, da bi bila eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov nastanitev v pretežno enoposteljnih celicah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Zavod	Število konfliktov v letu 2010	Število konfliktov v letu 2016
Dob	32	24
Ig	10	15
Celje	20	10
Koper	14	15
Nova Gorica	2	3
Ljubljana	45	31
Novo Mesto	5	16
Maribor	25	41
Murska Sobota	1	18
Rogoza	0	2
Radeče	20	9
Skupaj	174	184

Kot je razvidno iz tabele se število konfliktov ni veliko spreminjalo, med letoma 2010 in 2016 je razlika v številu konfliktov 10.

VII. DELO ZAPRTIH OSEB

Kot navedeno v poročilu iz leta 2010 so zavodi zaprtim osebam zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih, pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Vsem zaprtim osebam, ki so želele delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. Naslednja tabela prikazuje razporeditev zaprtih oseb na delo na dan 1. 1. 2010 in 1.1.2016.

Razporeditev na delo	Skupaj na dan 1.1.2010	Skupaj na dan 1.1.2016
JGZ	263	150
Hišna dela	184	220
Zunaj zavoda	28	10
12.člen	10	46
Terapevtsko delo	52	57
Redno izobraževanje	9	54
Dela ni bilo moč zagotoviti	647	605
Delo odklonili	62	31
Za delo nezmožni	84	53

Naslednja tabela prikazuje razporeditev **na novo sprejetih** zaprtih oseb na delo v letu 2010 in 2016:

Razporeditev na delo	Skupaj v letu 2010	Skupaj v letu 2016
JGZ	401	463
Hišna dela	253	302

Zunaj zavoda	21	8
12.člen	21	57
Terapevtsko delo	7	45
Redno izobraževanje	6	25
Dela ni bilo moč zagotoviti	2325	1172
Delo odklonili	42	50
Za delo nezmožni	177	93

Kot je razvidno iz tabele, je številka zaprtih ose, katerim ni mogoče zagotoviti dela visoka. To priča proti vsesplošno razširjenemu mnenju, da zaprte osebe ne želijo delati. Se pa je številka iz leta 2010 znižala v letu 2016 in je bilo več osebam zagotovljeno delo, kar je pozitiven rezultat.

VIII. KADROVSKE RAZMERE

Naslednja tabela prikazuje število vseh zaposlenih in število pravosodnih policistov na dan 31.12.2010 in 31.12.2016.

	Na dan 31.12.2010	Na dan 31.12.2016
Število vseh zaposlenih	868	845
Število pravosodnih policistov	525	537

Število vseh zaposlenih se je v primerjavi z letom 2010 v letu 2016 zmanjšalo, povečalo pa se je število pravosodnih policistov. Zadostno število zaposlenih vpliva na samo kvaliteto dela in posledično na socialno vzdušje v zavodih.

IX. PROSTORSKE RAZMERE

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi standardov, ki znašajo 9 kvadratnih metrov za enoposteljno in 7 kvadratnih metrov za skupinsko sobo na zaprto osebo. Naslednja tabela prikazuje zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2010:

Zavod	Zmogljivost	Povprečno število zaprtih	Delež zasedenosti v %
Dob	233	412,4	177,00
Slovenska vas	63	51,3	81,43
OO Puščava	17	16,2	95,29
Ig	83	49,6	59,76
Celje	96	90,9	94,69
Koper	110	133,7	121,55
Nova Gorica	32	29,8	93,13
Ljubljana	128	245	191,41
Novo mesto	35	45,3	129,43
OO Ig	27	18,1	67,04
Maribor	146	178,8	122,47
Murska Sobota	41	37,6	91,71
OO Rogoza	36	38,9	108,06
Radeče	68	26,1	38,38
skupaj	1115	1373,7	123,20

Naslednja tabela pa prikazuje zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2016:

Zavod	Zmogljivost	Povprečno število zaprtih	Delež zasedenosti v %
Dob	449	498,6	111,1
Slovenska vas	70	61,4	87,1
OO Puščava	21	18,7	90,5
Ig	86	92,6	108,1
Celje	98	88,6	90,8
Koper	110	107,6	98,2
Nova Gorica	28	22,3	78,6
Ljubljana	135	170,8	126,7
Novo mesto	35	38,0	108,6
OO Ig	27	28,9	107,4
Maribor	146	155,6	106,8
Murska Sobota	34	31,3	91,2
OO Rogoza	36	43,2	119,4
Radeče	47	19,3	40,4
Skupaj	1322	1376,8	104,2

Kot kažejo podatki iz tabele ostaja prezasedenost zavodov še vedno eden izmed osrednjih problemov, s katerimi se bo morala Slovenija soočiti. Stanje prezasedenosti negativno vpliva na socialno klimo v zavodih. Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki po podatkih iz poročila sicer razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno večje število zaprtih oseb. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov.

4. POROČILO IZVAJALCEV RAZISKAVE S TERENSKEGA DELA

Izvajalci raziskave smo za namene raziskave opravili 22 obiskov zavodov za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) in en obisk prevzgojnega doma v Radečah. Za lažjo predstavbo, kako je potekalo naše terensko delo, smo o vsakem obisku napisali kratko poročilo, v katerem smo povzeli potek obiska, način izvedbe raziskave in morebitne ovire, s katerimi smo se soočili na posameznem obisku. V poročilih so zajeta naša opažanja glede odnosa med obsojenci, med obsojenci in zaposlenimi ter med zaposlenimi samimi. Neverbalna komunikacija, ki smo jo doživeli tekom izvajanja raziskave v posameznih zavodih za prestajanje kazni zapora, nam je pogosto o socialni klimi, ki vlada v zavodih, povedala več kot sami rezultati izpolnjevanja vprašalnikov. Ker se nam zdijo naša opažanja pomemben del raziskave, jih v nadaljevanju predstavljamo skupaj z navedbo datuma in kraja obiska.

I. ZPKZ Koper (11. 5. 2017)

Anketiranje zaposlenih je potekalo v sejni sobi, kjer je bil ves čas prisoten tudi eden izmed izvajalcev raziskave, da je lahko nudil morebitno pomoč pri izpolnjevanju vprašalnikov. Preostali izvajalci so v jedilnici po skupinah anketirali obsojence. Čas izvajanja anketiranja je bil ravno po kosilu, kar se je izkazalo kot zelo dobro, saj so imeli obsojenci čas in se jim ni nikamor mudilo, kar se je poznalo tudi na visokem odstotku udeležbe pri reševanju vprašalnikov. Na slabši odziv pa smo naleteli na zaprtem oddelku, kjer sta vprašalnik rešila le dva obsojenca. Kljub dodatnemu

pojasnjevanju smisla raziskave in njene pomembnosti, se je le nekaj obsojencev odločilo za reševanje vprašalnika v svoji sobi, preostali pa so sodelovanje odklonili. Na splošno je bil odziv dober, pohvaliti velja predvsem organiziranost zavoda in pripravljenost na naš obisk.

II. ZPKZ Ljubljana – odprti oddelek Ig (6.6.2017)

Izvajalci raziskave smo prišli v ZPKZ Ljubljana – odprti oddelek Ig, kjer smo najprej anketirali vodjo oddelka in pravosodnega policista, ki sta oba privolila v izpolnjevanje vprašalnika. Odličen odziv je bil tudi med obsojenkami, saj so prav vse razen ene izpolnile vprašalnik. Pri izvedbi anketiranja v zavodu tako ni bilo nobenih posebnosti ali zapletov, tudi odziv je bil zelo dober, kar je verjetno povezano tudi z režimom prestajanja zaporne kazni. Za obsojence, ki prestajajo vikend zapor in zaposlene, ki v času izvajanja raziskave niso bili prisotni, smo pustili vprašalnike in kuverte s plačano poštnino, da bodo izpolnjene vprašalnike poslali na Inštitut za kriminologijo.

III. Prevzgojni dom Radeče (19.6.2017)

Izvedba anketiranja v prevzgojnem domu Radeče je bila zagotovo specifična in drugačna od preostalih obiskov. V tem primeru smo imeli namreč opravka predvsem z mladoletnimi osebami, poleg tega je bilo med njimi kar nekaj nepismenih, kar je od izvajalcev raziskave terjalo še bolj individualen pristop kot sicer.

Po prihodu v prevzgojni dom nas je ena od zaposlenih pospremila do objekta, v katerem je delalo nekaj gojencev. Ko smo vstopili v delavnico in se predstavili ter povedali, kaj je namen obiska, je bilo najprej zaznati neodobravanje, saj smo prišli med njihovo malico. Žal se je že takoj na samem začetku pokazala slaba organiziranost, a smo vseeno počakali na konec malice, nato pa smo izvedli anketiranje. Ker je bilo na terenu več izvajalcev, smo se razdelili, saj smo takoj lažje nudili pomoč vsem gojencem pri reševanju vprašalnikov. Vprašalnike so reševali v delavnici, v sobi in v pisarni pedagoginje. Slišati je bilo tudi nekaj pripomb s strani gojencev, "da je to vse skupaj brez veze" oziroma "da gre raje na cigareto", vendar so bili takšni v manjšini, saj se je večina odločila za izpolnjevanje vprašalnika.

Reševanje ankete je potekalo nemoteno, bilo je nekaj splošnih vprašanj o namenu raziskave ter nekaj negodovanja nad ponavljanjem vprašanj in dolžino vprašalnika. Ko smo jim pojasnili namen vsega skupaj, je reševanje potekalo mirno in brez težav. Nekaj slabega vtisa je pustil dogodek, ko je med izvajanjem anketiranja vstopila pedagoginja in enemu od gojencev rekla, naj pohiti z reševanjem, saj mora k zdravniku, ki bo kmalu nehal delati.

Zanimiva je bila tudi izkušnja, ko je bilo potrebno izvesti anketiranje z le eno osebo. V tem primeru je eden od zaposlenih želel ostati v prostoru, a ker to ne zagotavlja prave anonimnosti in sproščenosti gojenca, je izvajalka raziskave prosila zaposlenega, če zapusti prostor in s tem olajša izvedbo anketiranja. Zaposleni s tem ni bil zadovoljen, a je prostor vseeno zapustil, ob tem pa pripomnil, da je to lahko nevarno in da to počne na lastno odgovornost ter ji pokazal tudi gumb za alarm. Izkušnja pa je bila ravno nasprotna, saj je bil gojenec zelo vljuden in prijazen, izvajalka raziskave pa se niti za trenutek ni počutila ogroženo.

Na koncu smo se z zaposlenimi pogovorili o poteku naše raziskave ter o izvedbi anketiranja za gojence in zaposlene, ki v času izvedbe raziskave niso bili prisotni. Dogovorili smo se, da za te osebe pustimo vprašalnike in kuverte, ki jih bodo rešene poslali na Inštitut za kriminologijo.

IV. ZPKZ Dob (20.6.2017)

To je bil naš prvi obisk v največji zavod za prestajanje kazni zapora v Sloveniji, ZPKZ Dob. Najprej smo imeli uvodni sestanek z zaposlenimi, ki pa nam niso dali nobenih posebnih navodil glede oblačenja, obnašanja oziroma izdajanja osebnih podatkov, kar poudarjamo zato, ker je bilo kasneje podanih nekaj kritik na ta račun. Namen obiska je bila izvedba anketiranja v 5. in 6. oddelku ZPKZ Dob.

V 5. oddelku smo imeli neprijetno izkušnjo, saj so bili vsi obsojenci v skupni sobi, kar je pomenilo veliko gnečo. Ker ni bilo na voljo dovolj stolov, je v anketiranje privolilo le toliko obsojencev, kolikor je bilo stolov. To je bila velika nedvomno velika organizacijska napaka.

V 6. oddelku je bilo dogovorjeno, da anketiranje izvedemo v času namenjenem za t. i. male skupine. To je čas, ko se obsojenci dobijo s pedagoginjo in se pogovarjajo o aktualnih zadevah v oddelku/zavodu. Pedagoginja je bila zelo prijazna do nas, bila je tudi v dobrih, prijateljskih odnosih tako s pravosodnimi policisti kot tudi z obsojenci. V skupnem prostoru, ki izgleda kot majhna učilnica (prostor je premajhen za vse obsojence, ki jih je med 80 in 90), smo bili najavljeni po koncu t. i. male skupine. Ko so končali, je pedagoginja povedala, da bomo izvajali raziskavo in naj ostane kdor želi. Ostalo je le 14 obsojencev, kar je zelo malo in pod pričakovanji, a so vsaj ti obsojenci zavzeto izpolnjevali vprašalnike. Izvedbo anketiranja nam je olajšalo tudi to, da je imel vsak od obsojencev svoj stol in mizo, kjer je lahko v miru izpolnil vprašalnik. Vseeno pa čas izvedbe ni bil najbolj primeren, saj so imeli obsojenci takrat popoldanski počitek oziroma prosti čas, kar se je odrazilo v slabšem odzivu na reševanje vprašalnikov – mnogi obsojenci so raje izkoristili lepo vreme in se odpravili na sprehod ali v fitness.

V. ZPKZ Dob (21.6.2017)

Takoj po prihodu v zavod smo imeli sestanek s strokovno delavko, sledilo je anketiranje v 2. oddelku. Pravosodni policisti in strokovna delavka so pritiskali na zapornike, da morajo reševati hitro, saj nimajo veliko časa za to. Eden od pravosodnih policistov je pripomnil, da zaradi nas ni imel časa za malico. Ni bilo videti, da bi se osebje v zavodu prav dosti trudilo, da bi obsojence spodbudilo k reševanju. Eden od pravosodnih policistov je tudi opazno gledal pod prste obsojencu, ki je reševal anketo, tako da mu je na koncu kar obsojenec sam rekel, če se lahko umakne, ker je vprašalnik anonimen. Sicer je bilo osebje na Dobu do nas zaščitniško. Večkrat so nas opozorili, naj se z obsojenci o ničemer ne pogovarjamo in naj ne dajemo nobenih osebnih podatkov. Svetovali so nam tudi, naj se ne zapletamo v noben pogovor.

Če je bil dopoldanski del anketiranja dobro izpeljan, je bilo popoldne popolnoma drugače. Prišlo je namreč do enakega zapleta kot pri prvem obisku ZPKZ Dob, saj so imeli obsojenci v tem času popoldanski počitek, kar je imelo za posledico slabši odziv

obsojencev na reševanje vprašalnikov. Kljub tej okoliščini je prišlo šest obsojencev. Glede na to, da smo obsojence k reševanju pozvali kar na hodniku, menimo, da bi bilo vseeno bolje, če bi obsojence zbrali v skupnem prostoru, jim predstavili namen raziskave in nato začeli z reševanjem vprašalnikov.

VI. ZPKZ Dob (22.6.2017)

Tretji obisk ZPKZ Dob je bil namenjen izvedbi anketiranja v 3. oddelku. Tako kot ob prejšnjem obisku smo imeli namen izvajati raziskavo v dveh delih – dopoldne in popoldne, saj bi tako zajeli kar največje število obsojencev (tudi tiste, ki dopoldne delajo). Ob prihodu nas je sprejela strokovna delavka, ki pa nas je predstavila kot sodelavce inštituta za prehrano, kar nas je spravilo v zelo nelagoden položaj, verjetno so si tudi obsojenci ustvarili neko mnenje o nas. Izvajalci raziskave smo se razdelili v dve skupini, vsaka je izvajala anketiranje na enem hodniku. Eno skupino je spremljal strokovni delavec, ki je bilo zelo korekten, ves čas je lepo komuniciral z zaporniki, dobili smo vtis, da mu obsojenci zaupajo in tako povedo tudi svoje probleme. Dobro je bilo tudi to, da med reševanjem ni gledal obsojencem v ankete.

Poleg je bil še pravosodni policist, ki se je večkrat ustavil ob obsojencih med reševanjem vprašalnika, kar jih je zagotovo spravilo v neprijeten položaj. Poleg tega je bilo v zavodu čutiti, da se zaposleni počutijo, kot da nam delajo veliko uslugo. Podobno izkušnjo je imela tudi druga skupina, saj je bilo tudi tam slišati negotovanje s strani zaposlenih. Odziv obsojencev za reševanje vprašalnikov je bil bolj slab, veliko je bilo pripomb, da se tako ali tako nič ne spremeni ter da se ankete le ponavljajo.

Sledila je popoldanska izvedba, ki je prinesla razočaranje, saj se nihče od obsojencev ni odločil za reševanje vprašalnika. Poleg tega smo že na sprejemu naleteli na hladen odnos, češ da smo zamudili nekaj minut, čeprav smo čakali na dogovorjenem mestu, a je očitno prišlo do nesporazuma. Ko smo vseeno prišlo do obsojencev, so jih zbrali kar na hodniku, nas pa predstavili kot "neke študente", kar je bil slab obet za nadaljevanje. Po predstavitvi namena raziskave so imeli obsojenci 15 minut časa za razmislek, nato pa naj pride v skupno sobo, kdor želi reševati. Menimo, da je bil to napačen pristop, saj se prav nihče od obsojencev ni odločil za

reševanje ankete, nedvomno pa je k temu pripomogel tudi pristop pravosodnih policistov, ki so pokazali veliko negotovanja. Vseeno smo nekaj besed spregovorili s pravosodnimi policisti, ki so bili mnenja, da na tak način ne moremo izvajati raziskave, saj so obsojenci stalno zasedeni. Trdili so, da bi bilo najbolje, da vprašalnike za obsojence pustimo kar v zavodu, nato pa bo strokovni sodelavec poskrbel, da jih bodo rešili in poslali na Inštitut za kriminologijo. Ta predlog se nam je zdel metodološko sporen, zato smo ga zavrnil.

VII. ZPKZ Dob (26.6.2017)

Tokratni obisk ZPKZ Dob je bil namenjen izvedbi anketiranja v 4. oddelku in anketiranju zaposlenih v zavodu. Zaposlene v zavodu smo zbrali v sejni sobi in tam izvedli skupinsko anketiranje, pri popoldanski izvedbi anketiranja v 4. oddelku pa je ponovno prišlo do nesporazuma in smo izvajalci anketiranja prišli prepozno.

VIII. ZPKZ Dob – odprti oddelek Puščava in ZPKZ Dob – polodprti oddelek Slovenska vas (27.6.2017)

V spremstvu enega od zaposlenih smo opravili anketiranje v odprtem oddelku Puščava in v polodprtem oddelku Slovenska vas. V obeh zavodih je zaposleni zelo poudaril pomen naše raziskave in da "ne gre le za eno diplomsko nalogo" ter obsojence spodbudil k reševanju vprašalnikov - temu primeren je bil tudi odziv, saj so v odprtem oddelku Puščava vprašalnik rešili prav vsi, tudi v polodprtem oddelku Slovenska vas pa je večina obsojencev rešila vprašalnik. Če smo izvajalcu pri katerem od obsojencev opazili, da je pozabil rešiti zadnji vprašalnik, so prav vsi brez negotovanja rešili tudi tega. Odziv je bil torej zelo dober, poleg režima prestajanja kazni zapora (polodprti oziroma odprti oddelek) ima veliko zaslug za to zagotovo zaposleni, ki nas je spremljal, saj je obsojencem večkrat poudaril, da gre za pomembno raziskavo in jih tako še dodatno spodbudil k reševanju. Tokratna izkušnja je bila res samo pozitivna.

IX. ZPKZ Dob (27.6.2017)

Zaradi slabšega odziva ob prvem obisku na posameznih oddelkih, smo se tokrat odločili, da bomo obiskali obsojence v okviru domskih skupnosti, kjer naj bi bili zbrani vsi obsojenci enega oddelka. Izvajalci smo se razdelili v skupine, da bi lahko obiskali vse obsojence hkrati.

V 2. oddelku so bili obsojenci zbrani v fitnes sobi, izvajalka raziskave pa je prisostvovala tudi splošnemu sestanku o zadevah v zavodu oziroma na tem konkretnem oddelku. Ko je bil sestanek končan, je izvajalka predstavila namen raziskave in pozvala obsojence k reševanju vprašalnikov. Ker je bil že sam odziv na sestanek dokaj slab (okoli 20 obsojencev, nikakor pa to niso vsi obsojenci iz oddelka), je bil temu primeren tudi odziv na reševanje vprašalnika, saj jih je večina zapustila prostor. Kdor je ostal, je brez pripomb rešil vprašalnik. Kar se tiče organizacije ni prišlo do podobnih zapletov kot pri prejšnjih obiskih, zaposleni so imeli lep odnos, nekoliko je pokvarilo vtis le to, da je moralo nekaj obsojencev stati, saj ni bilo dovolj klopi za vse.

V 3. oddelku se je izvajalka prav tako udeležila domskega sestanka. Med čakanjem na začetek sestanka ji je nekdo od zaposlenih dejal, da se obsojence pogosto anketira za potrebe diplomskih in magistrskih nalog, zato med njimi ni pravega interesa za izpolnjevanje vprašalnikov, saj so tega že naveličani. Ob začetku sestanka so izvajalko raziskave predstavili kot "neko študentko, ki anketira", prav tako je imela izvajalka občutek, da je bila prisotnim (tako zaposlenim kot obsojencem) odveč. Več kot očitno je imela pravi občutek, saj se po predstavitvi namena raziskave prav nihče ni odločil za sodelovanje. Nekateri izmed njih so rekli, da so ankete že rešili ob prejšnjih obiskih. Po koncu sestanka je izvajalka želela pustiti nekaj vprašalnikov in kuvert v njihovih skupni sobi, ko je do nje pristopil eden od obsojencev in ji rekel, da bo poskusil prepričati čim več obsojencev, naj rešijo vprašalnik. Obsojenec je dobil podporo tudi s strani zaposlenih in čez nekaj tednov so nam res izročili kuverto s kar nekaj rešenimi vprašalniki, kar nas je pozitivno presenetilo.

V 4. oddelku je izvajalka pred pričetkom domskega sestanka nagovorila obsojence, jim predstavila namen raziskave ter jih pozvala k reševanju vprašalnikov po zaključku sestanka. Na sestanku prisotnost izvajalke ni bila zaželena, kar veliko pove o nepripravljenosti zaposlenih pri pomoči k uspešni izvedbi raziskave. Tudi v tem primeru odziv obsojencev ni bil dober, saj sta pripravljenost za reševanje vprašalnika pokazala le dva obsojenca, ki pa sta bila precej zgovorna in sta izvajalki podala kar nekaj informacij o razmerah v zavodu tudi mimo vprašalnika – pohvalila sta hrano, kritike pa so letele na razporeditev obsojencev po sobah, saj so pomešani vsi skupaj, ne glede na težo kaznivega dejanja. S strani zaposlenih je bilo čutiti, da je izvedba raziskave nezaželena, zato jim je neodzivnost obsojencev verjetno ustrezala, saj niso želeli, da pridobimo veliko informacij o dejanskem stanju v zavodu.

V 6. oddelku je izvajalka naletela na prijazen sprejem s strani zaposlenih, a so vseeno izrazili željo, da ni prisotna na domskem sestanku, zato je počakala pri pravosodnih policistih. Tudi onadva sta bila izjemno prijazna, izvajalki raziskave sta ponudila čaj ali kavo, lahko je celo spremljala kako poteka nadzor celotnega bloka, razložila sta ji tudi nekatere postopke. Po koncu sestanka je odšla v skupni prostor in izvedla anketiranje. Skoraj vsi obsojenci so ostali, a je bilo med njimi kar nekaj takih, ki so anketo že rešili ob prejšnjem obisku. Preostali so sodelovali pri reševanju vprašalnikov, le eden je obupal zaradi njegove dolžine. Izvajalka je še opazila, da so anketo reševali bolj urejeni obsojenci (sveža oblačila, čist in urejen videz).

X. ZPKZ Dob (28.6.2017)

Namen obiska je bilo anketiranje pravosodnih policistov. Sprejel nas je eden izmed njih in nam povedal, da je čas malice, poleg tega imajo ob sredah dopoldan obsojenci obiske in so pravosodni policisti še bolj obremenjeni kot druge dni. Na vprašanje, ali bo popoldan kaj bolje, je odgovoril, da ne bo razlike, zato je predlagal, da mu pustimo kuverte in vprašalnike, nato pa bo on poskrbel, da se bo to razdelilo in rešilo, nekaj že rešenih vprašalnikov pa smo odnesli na Inštitut za kriminologijo. Ker bi v jedilnici dobili le nekaj pravosodnih policistov, smo se odločili za drugo možnost in pustili vprašalnike tam. Pravosodni policist, ki nas je spremljal, je bil sicer zelo korekten, prijazen, razumel je namen raziskave in tudi sam povedal, da je to

pomembna raziskava in da bo poskrbel, da bodo vprašalnike reševali na delovnem mestu, ne pa doma, saj se potem veliko vprašalnikov ne vrne.

XI. ZPKZ Dob – odprti oddelek Puščava in ZPKZ Dob – polodprti oddelek Slovenska vas (2.7.2017)

Namen tokratnega obiska je bila izvedba anketiranja obsojencev, ki prestajajo vikend zapor in čez teden niso bili prisotni. Ob prihodu izvajalcev je pravosodni policist rekel, da je vsakega obsojenca posebej vprašal, ali želi sodelovati, in so čisto vsi odklonili sodelovanje. Izvajalci so vseeno vztrajali in želeli zbrati obsojence v jedilnici, da jim sami predstavijo namen raziskave. Po nagovoru so se čisto vsi odločili, da bodo izpolnili vprašalnik, nekateri so bili celo razočarani, ker niso smeli sodelovati v raziskavi, saj so bili na prestajanju kazni manj kot en mesec. Na odprtem oddelku Puščava je bilo slišati več dobrih stvari o zavodu, medtem ko so na polodprtem oddelku Slovenska vas izrazili dvom glede anonimnosti vprašalnika in tudi glede neodvisnosti izvajalcev raziskave.

XII. ZPKZ Maribor (4.7.2017)

Po več obiskih največjega slovenskega zapora na Dobu je sledila izvedba anketiranja v ZPKZ Maribor. V zavodu so nas zaposleni lepo sprejeli in nam tudi pomagali pri izvedbi anketiranja, saj so obsojencem zagotovili 30 minut prostega časa (kdor je reševal vprašalnik, je šel lahko 30 minut prej s svojega delovnega mesta). Anketiranje smo izvedli v jedilnici, vse je potekalo nemoteno, morda smo imeli le občutek, da je želel imeti pravosodni policist prevelik nadzor nad obsojenci. Kasneje smo izvedli še anketiranje zaposlenih, ki je prav tako potekalo nemoteno. Ko smo popoldne anketirali še preostale obsojence, so nas namestili v manjši zanični prostor, ki nikakor ni bil primeren za sproščeno reševanje vprašalnikov. Po nagovoru obsojencev je bilo slišati komentarje, da je to brez veze in da se nič ne bo spremenilo, zato je kar nekaj obsojencev zapustilo prostor. Kdor je ostal, je izpolnil vprašalnik. V glavnem smo bili v ZPKZ Maribor deležni prijetnega odziva s strani zaposlenih, s katerimi smo se tudi veliko pogovarjali.

XIII. ZPKZ Ljubljana (5.7.2017)

V zavodu nas je pričakala strokovna delavka, ki nas je pospremila v skupno sobo in poklicala obsojence s polodprtega oddelka. Obsojenci so pomagali postaviti mize in stole, nato pa smo opazili, da jih ni ravno veliko. Strokovna delavka je rekla, da so bili povabljeni vsi, a nekateri ne želijo iz sobe. Prosili smo jo, če se med izvajanjem ankete umakne iz prostora, kar je ob vidni užaljenosti tudi storila. Z njo je odšla še ena od izvajalk, da razdeli vprašalnike še dvema pravosodnima policistoma, ki sprva nista pokazala navdušenja, nato pa sta na prigovarjanje izvajalke vseeno pristala na to, da bosta vprašalnik izpolnila in ga kasneje prinesla. Medtem je ta ista izvajalka srečala obsojenca, ki je trdil, da ga nihče ni povabil k reševanju, bi pa z veseljem izpolnil vprašalnik. Proti koncu reševanja vprašalnikov je tako prišel obsojenec, ki je trdil, da ga niso pozvali k reševanju, saj se zaposleni bojijo, da bo vse povedal po resnici. Kljub temu, da ne poznamo pravega razloga za to, da obsojenca niso pozvali k reševanju, smo mnenja, da je to skrajno neprimerno. Ta isti obsojenec je celo izjavil, da je pripravljen dati izjavo za medije, kaj se v resnici dogaja v zavodu. Reševanje vprašalnikov je sicer potekalo brez težav, bilo je le nekaj pripomb glede dolžine ankete, zato sta dva obsojenca tudi zapustila prostor, saj se je bližal njihov čas za sprehod.

Po opravljenem dopoldanskem delu anketiranja smo se vrnili popoldan, da bi vprašalnike razdelili še preostalim obsojencem. Strokovna delavka je predlagala, da se izvajalci razdelimo in izvajamo raziskavo vsak posebej (en v kuhinji, en v delovnem obratu ipd.), vendar smo izrazili željo, da bi zaradi kvalitete izvedbe raziskave le-to raje izvajali skupaj (predstavitev namena raziskave, pomoč pri reševanju ...). Ker smo naleteli na neodobranje s strani strokovne delavke, smo sledili njenemu predlogu in se razdelili. Izvajalka, ki je anketirala prisotne obsojence in zaposlene v jedilnici, je povedala, da je bilo prisotnih bolj malo, a so skoraj vsi rešili vprašalnik. K reševanju je pozvala še delavce v pralnici, a se nihče ni želel udeležiti reševanja ankete. Druga izvajalka je odšla v sejno sobo, da bi vprašalnike razdelila zaposlenim. Razen dveh, ki sta raje odšli na kavo, so se ostali odločili za reševanje vprašalnika, pri tem pa so imeli kar nekaj negativnih pripomb. Tudi preostali izvajalci

so slišali predvsem negativne stvari, prav tako so občutili veliko nezadovoljstvo nad stanjem v zavodu.

Po opravljenem anketiranju je stekel pogovor z eno izmed zaposlenih. Zaposlena je pokazala kar nekaj nestrinjanja z anketnim vprašalnikom, ki naj bi bil zastarel in slab, ter samo raziskavo, ki naj ne bi imela smisla. Večkrat je tudi pripomnila, da se obsojencem teh vprašalnikov ne da reševati in da se moramo zavedati, da so obsojenci tukaj po lastni izbiri in morajo sprejeti odgovornost za svoja dejanja. Skozi pogovor je bil opazen tudi premik v odnosu, saj je na koncu zaposlena sama predlagala, naj pustimo še nekaj vprašalnikov in kuvert za njene sodelavce, ki so na dopustu. Ker izvajalci niso bili zadovoljni z odzivom obsojencev na reševanje vprašalnika, so se odločili, da bodo izvedbo anketiranja ponovili. Zavod smo tako zapustili z mešanimi vtisi, saj smo imeli občutek, da zaposlenim ni v interesu, da izvajamo raziskavo o vzdušju, ki vlada v zavodu.

XIV. ZPKZ Ljubljana (6.7.2017)

Izvedli smo ponoven obisk ZPKZ Ljubljana, le da smo tokrat izvedli anketiranje v zaprtem oddelku zavoda. Ob prihodu nas je prijazno sprejela ista strokovna delavka kot pri prejšnjem obisku, ob izvedbi anketiranja pa se je kar sama umaknila iz prostora. Obsojencev ni bilo prav veliko, a jih je večina reševala vprašalnik. Tako kot smo se tekom izvajanja raziskave že navadili, so obsojenci proti koncu bolj hiteli skozi vprašanja, saj se je bližal čas sprehoda, vendar so vsi rešili anketo do konca. Ob odhodu smo srečali obsojenca, ki ob prejšnjem obisku zavoda ni bil povabljen na reševanje vprašalnika, a ga je pravosodni policist takoj pozval, naj ne govori z nama. Pustili smo še vprašalnike in kuverte za zdravnico in medicinsko sestro ter pravosodne policiste, čeprav pravosodni policisti niso pokazali interesa za reševanje vprašalnika in so imeli kar nekaj pripomb, da so te ankete tako ali tako brez smisla.

XV. ZPKZ Ig (6.7.2017)

Obisk zavoda na Igu je specifičen, saj gre za edini ženski zapor v Sloveniji. Ob prihodu smo najprej anketirali zaposlene, ki so bili zelo odzivni in so izkazali interes

za reševanje ankete. Z njimi smo se tudi veliko pogovarjali, na koncu pa smo jim tudi pustili vprašalnike in kuverte za preostale zaposlene, ki so bili v času izvedbe anketiranja odsotni. V večernih urah smo se vrnil v zavod ter v jedilnici izvedli še anketiranje obsojenk. Zaposleni so nam zelo olajšali delo, saj so nam omogočili izvedbo anketiranja po zaključku večerje, ko so obsojenke proste vseh dejavnosti in je tako večja verjetnost, da bodo privolile v reševanje vprašalnika. Temu primeren je bil tudi odziv, saj se je reševanja vprašalnikov lotilo veliko obsojenk, kar nekaj med njimi jih je tudi zapisalo dodatne komentarje in opažanja. Z izvedbo raziskave v zavodu smo bili tako zelo zadovoljni.

XVI. ZPKZ Dob (25.7.2017)

Ob prihodu v zavod so nam najprej predali rešene vprašalnike iz prejšnjih obiskov, nato pa smo se v spremstvu pravosodnega policista odpravili izvajati anketiranje v 1. oddelek, kjer so nastanjeni obsojenci, ki so ogroženi ali jih ogrožajo drugi – posebej varovani oddelek. Začeli smo v zgornjem nadstropju, kjer so nameščeni najstarejši, povečini invalidni ali po videzu očitno bolni obsojenci. S stiskom stikala, ki povzroči močan zvonec, in klicanjem "anketa, anketa" je pravosodni policist pozval vse obsojence v skupno sobo, kjer je bilo na voljo dovolj miz in stolov, in jim ukazal, naj pozorno poslušajo. Po predstavitvi raziskave jih je večina pristala na reševanje (le trije so odklonili sodelovanje). Pravosodni policist je želel, da jih pustimo pri reševanju in gremo naprej, a smo to zavrnil z argumentom, da imamo navodila, da moramo pri reševanju biti zraven. Pravosodni policist je temu oporekal iz razlogov varnosti, a smo nato vseeno počakali, da so obsojenci rešili vprašalnike. Pri reševanju so imeli nekateri precej težav, zato smo jih prosili, naj nam vsaj nekaj o razmerah v zavodu napišejo na zadnjo stran vprašalnika. Med reševanjem ankete je pravosodni policist nekaj beležil na seznamu, kar je dalo občutek nadzorovanja.

Raziskavo smo v nadaljevanju izvajali po samskih sobah, v katerih sta nastanjena po eden ali največ dva obsojenca, katerim smo prav tako poudarjali anonimnost vprašalnikov in jih spodbujali k dodatnim zapisom na zadnjo stran. Situacija je bila neprijetna, saj obsojenci očitno niso bili obveščeni o izvedbi raziskave, zato nekateri celo niso bili oblečeni. Vprašalnike smo pobrali čez eno uro, kdor pa v tem času ni

uspel rešiti vprašalnika, pa je dobil kuverto, da ga bo lahko kasneje poslal po pošti. Pravosodni policist je izrazil skrb o možnosti pošiljanja vprašalnikov po pošti, saj Inštitut za kriminologijo ni odobreni dopisovalec obsojencev, a smo kasneje tudi to uredili. Ob pobiranju vprašalnikov je bilo slišati, da je vprašalnik predolg in prezahteven, ter da se stanje v zavodu najbolje ugotovi tako, da se zapreš vanj. Na pomanjkljivosti vprašalnika (predolg, zastarela vprašanja ipd.) so opozorili tudi nekateri pravosodni policisti. Vsem smo sicer pojasnili, da so vprašalniki enaki ravno zaradi kontinuitete, a da vseeno razmišljamo o izboljšavah in so taki predlogi zaželeni.

XVII. ZPKZ Ig (30.7.2017)

Namen ponovnega obiska ženskega zapora na Igu je bila izvedba anketiranja obsojenk, ki prestajajo vikend zapor. Anketirali smo šest obsojenk, ki so bile zelo zgovorne in sproščene. Najprej so nam povedale, da kljub velikemu parkirnemu prostoru pred zavodom nimajo na voljo parkirnega mesta, zato morajo parkirati v naselju, nad čimer pa se pritožujejo tamkajšnji stanovalci. Obsojenke so sodelovale pri izpolnjevanju vprašalnikov, nekatere izmed njih so še dodatno napisale svoje vtise na zadnjo stran vprašalnika. Precej je bilo pritoževanja nad mentorji, medtem ko so bile obsojenke z delom pravosodnih policistov veliko bolj zadovoljne, saj naj bi znali prisluhniti in jim pomagati. Med pogovorom so obsojenke poudarile, da je neustrezen celoten sodni sistem, saj predpisane kazni ne ustrezajo teži kaznivih dejanj, veliko je odvisno od sodnika in podobno. Izvajalci raziskave smo se strinjali, da je bil obisk prijeten, saj so bile obsojenke zelo sproščene in so svoja mnenja iskreno delile z nami.

XVIII. ZPKZ Celje (31.7.2017)

Ob prihodu v zavod varnostnik sploh ni vedel zakaj in h komu smo prišli, po opravljenem telefonskem klicu pa nas je spustil dalje. Ko nas je prevzela ena od zaposlenih, smo odšli v sejno sobo in se razdelili v skupine – nekateri so anketirali zaposlene, drugi obsojence, tretji pa obsojence na delu.

Izvajalka raziskave, ki je anketirala obsojence na delu, je naletela na zelo pozitiven odziv obsojencev, ki so izrazili veliko pripravljenost za reševanje vprašalnikov, kar se je na koncu poznalo tudi pri končnem številu anketiranih obsojencev. Nekoliko manj zainteresirani za reševanje pa so bili zaposleni v zavodu, saj so vsi po vrsti govorili, da nimajo dovolj časa, zato je izvajalka vsem pustila vprašalnike in kuverte, ki jih bodo kasneje poslali na Inštitut za kriminologijo. Če odmislimo nepripravljenost zaposlenih za reševanje vprašalnikov, so bili sicer odnosi zelo sproščeni. Tudi druga izvajalka raziskave, ki je anketirala obsojence po sobah, je naletela na odličen odziv obsojencev, saj so vprašalnike izpolnili prav vsi, razen enega. Visok odstotek udeležbe pri reševanju vprašalnikov je v veliki meri posledica individualnega pristopa, saj je izvajalka hodila po posameznih sobah in vsakega obsojenca posebej nagovorila, svoj del pa je prispevala tudi zaposlena, ki jo je spremljala, saj je obsojence zelo spodbujala k reševanju.

Tudi ob popoldanski vrnitvi v zavod in nadaljevanju anketiranja smo izvajalci naleteli na pozitiven odziv obsojencev tako na odprtem kot tudi zaprtem oddelku zavoda. Med obsojenci je bilo tudi nekaj takih, ki so pri izpolnjevanju vprašalnika potrebovali pomoč, vendar so tudi oni na koncu uspešno izpolnili anketni vprašalnik. Izvajalci smo bili presenečeni nad interesom za reševanje vprašalnika, ki so ga izkazali obsojenci, saj med izpolnjevanjem vprašalnika ni bilo nobenega nasprotovanja ali negodovanja.

XIX. ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza (1.8.2017)

Namen obiska zavoda je bilo anketiranje tako obsojencev kot tudi zaposlenih. Najprej smo izvedli anketiranje zaposlenih, ki jih je bilo vseh skupaj sedem. Večina izmed njih je nemudoma izrazila razočaranje nad sistemom ter zatrjevala, da se nič ne spremeni, kritični so bili tudi do samega vprašalnika, ki je potreben temeljite prenove. Po koncu reševanja vprašalnikov smo imeli še daljši pogovor z eno od zaposlenih, ki je ponovno izrazila razočaranje nad spremembami, ki se dogajajo v zadnjih letih. Sledilo je anketiranje obsojencev, ki smo ga izvedli v jedilnici. Zelo pohvalno je, da so se pri reševanju vprašalnikov zbrali vsi obsojenci. Reševanje je potekalo v tišini, brez komentarjev. Po končanem reševanju anketnih vprašalnikov smo se na dvorišču

zapletli v pogovor z obsojenci, ki so podali nekaj kritik čez delo paznikov, saj naj bi bili pretirano strogi. Med pogovorom z eno izmed zaposlenih pa smo izvedeli, da so vsi obsojenci zaposleni, kar je izredna redkost, tudi sami pa smo bili nad tem dejstvom pozitivno presenečeni.

XX. ZPKZ Ljubljana – oddelek Novo Mesto (2.8.2017)

Ob obisku zavoda smo takoj naleteli na neprijetno izkušnjo, saj nam ni bilo dovoljeno nagovarjanje zaposlenih, zato smo vse vprašalnike skupaj s kuvertami izročili enemu od zaposlenih, ki bo poskrbel, da bodo vprašalnike dobili vsi. Razlog za prepoved nagovarjanja pravosodnih policistov in drugih zaposlenih v zavodu je bil, da "bi s tem preveč motili delovni proces". Tudi naša prošnja, če se lahko nagovori vsaj poveljnika pravosodnih policistov, je bila zavrnjena z utemeljitvijo, da gre naslednji dan na dopust in zato to nima smisla. Poleg hladnega odziva ob sprejemu smo morali podpisati še izjave o zaupnosti, kar se nam je od vseh zavodov zgodilo le v tem.

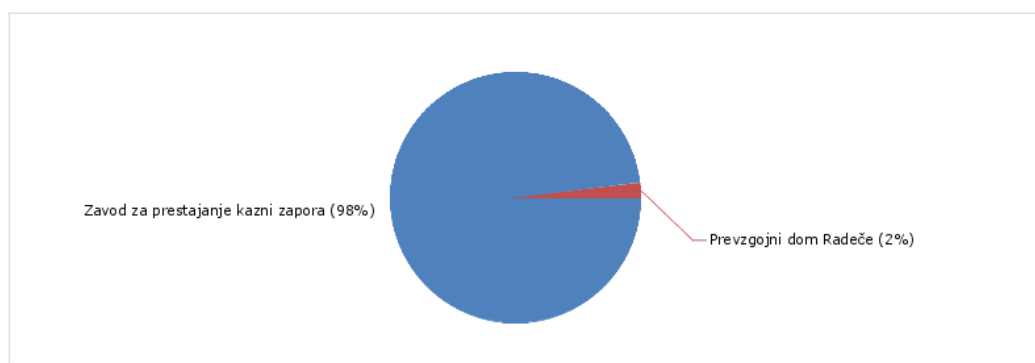
Po tem so nas odpeljali v jedilnico, kjer smo anketirali obsojence. Zbrani obsojenci so poslušali predstavitev namena raziskave, vendar je že med samo predstavitvijo prišlo do negodovanja nekaterih izmed njih. Izkazalo se je, da je več obsojencev nepismenih, kar je pomenilo, da bodo potrebovali individualno obravnavo. Velika večina obsojencev je rešila anketni vprašalnik, pri čemer pa se je pokazala določena mera nezaupanja do izvajalcev raziskave, saj jih kar nekaj ni želelo izpolniti svoje starosti in dolžine kazni, ki jo prestajajo. Zanimivo je, da je skozi pogovor tako z zaposlenimi kot obsojenci zaznati pozitivno diskriminacijo Romov, ki naj bi hitreje dobili proste izhode in druge ugodnosti. Med obiskom zavoda smo imeli tudi daljši pogovor z eno izmed zaposlenih, ki je potožila nad kadrovsko podhranjenostjo zavoda in za ta poklic precej visoko starostjo pravosodnih policistov v njihovem zavodu.

Vtisi ob obisku zavoda so bili dokaj negativni, saj smo naleteli na hladen odnos, neprilagodljivost, več obsojencev je opozorilo tudi na nasilje s strani pravosodnih policistov. Kljub dobri odzivnosti obsojencev na reševanje anketnega vprašalnika smo zavod zapustili mešanih občutkov.

5. REZULTATI SPLETNE ANKETE

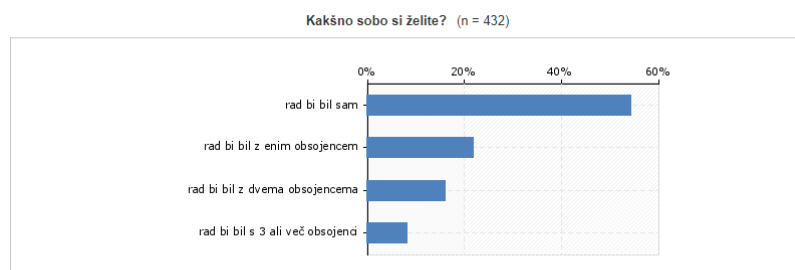
Statistična obdelava podatkov bo potekala šele v prihodnjih mesecih, a želimo v nadaljevanju vseeno prikazati pomembnejše rezultate iz spletne ankete 1ka. Težava, ki pa se pojavi pri interpretaciji rezultatov je, da v tej fazi rezultatov raziskave nismo mogli ločiti po zavodih, saj te funkcije tam ni bilo zaslediti. Zato se v nadaljevanju vprašanja nanašajo na vse zavode za prestajanje kazni zapora v Sloveniji in tudi prevzgojni dom Radeče

I. Vprašalnik za obsojene osebe

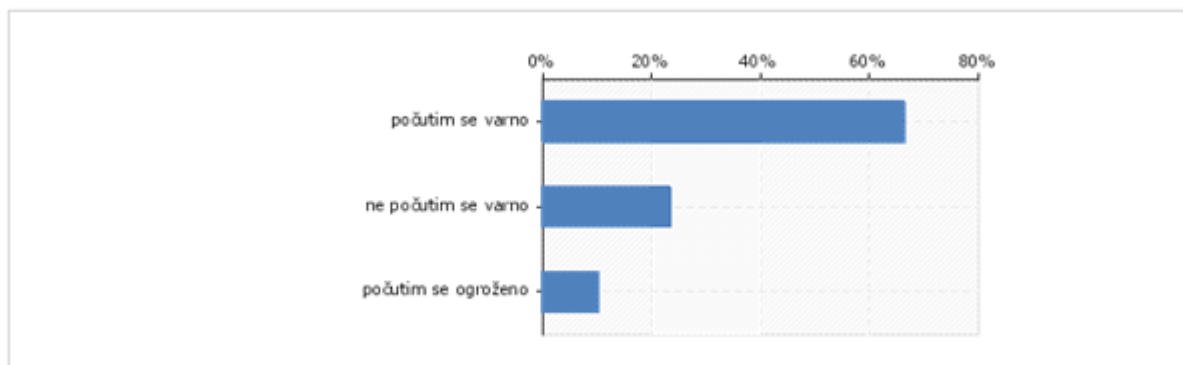
Število vseh obsojenih oseb, ki so izpolnile anketni vprašalnik, je bilo 467. Od tega jih je anketni vprašalnik v Zavodih za prestajanje kazni zapora rešilo 458, v Prevzgojnem domu Radeče pa 9.

Q11: Kakšno sobo si želite?

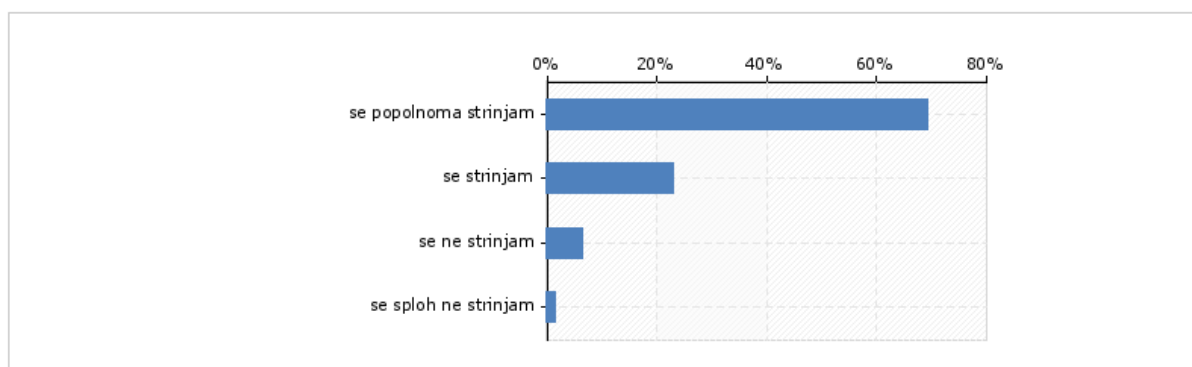
Na to vprašanje je kar 54% anketiranih iz vseh Zavodov za prestajanje kazni zapora in tudi prevzgojnega doma odgovorilo, da želijo biti v sobi sami. 22% si želi enega obsojenca, 16% dva ter zgolj 8% obsojenih oseb bi rado bilo z več kot tremi obsojenimi osebami v sobi.

Q12: Ali se počutite varni pred napadi, pretepi in grožnjami s strani drugih obsojencev?

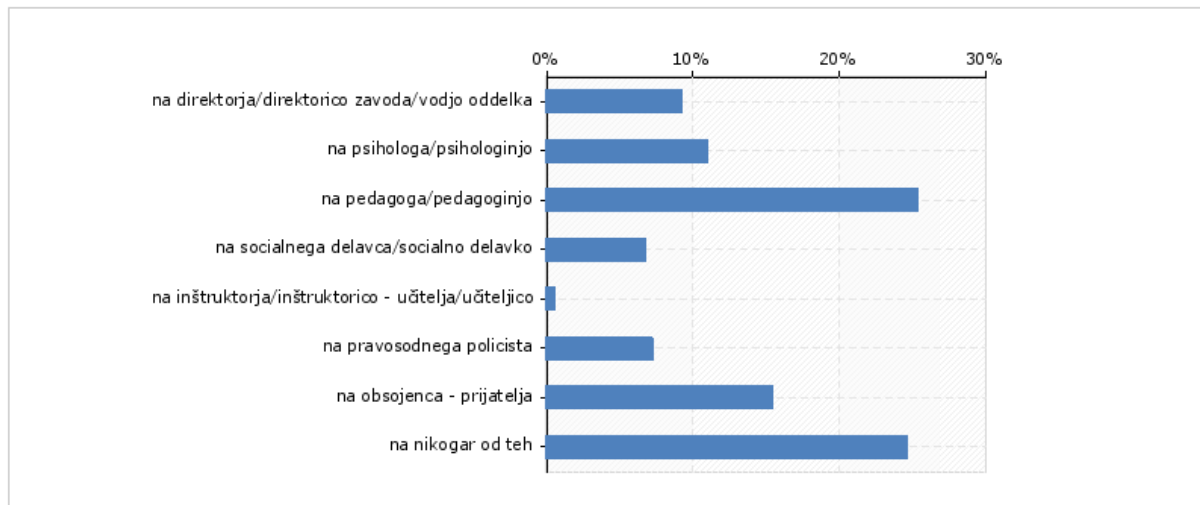
Večina anketiranih, obsojenih oseb, se v svojem zavodu za prestajanje kazni zapora oziroma Prevzgojnem domu počuti varno, saj je to možnost obkrožilo kar 296 anketiranih. 104 so dejali, da se ne počutijo varno, medtem ko je (pre)ostalih 46 obkrožilo, da se počutijo ogroženo.

Q18: V tem zavodu/oddelku bi morali obsojencem olajšati življenje.

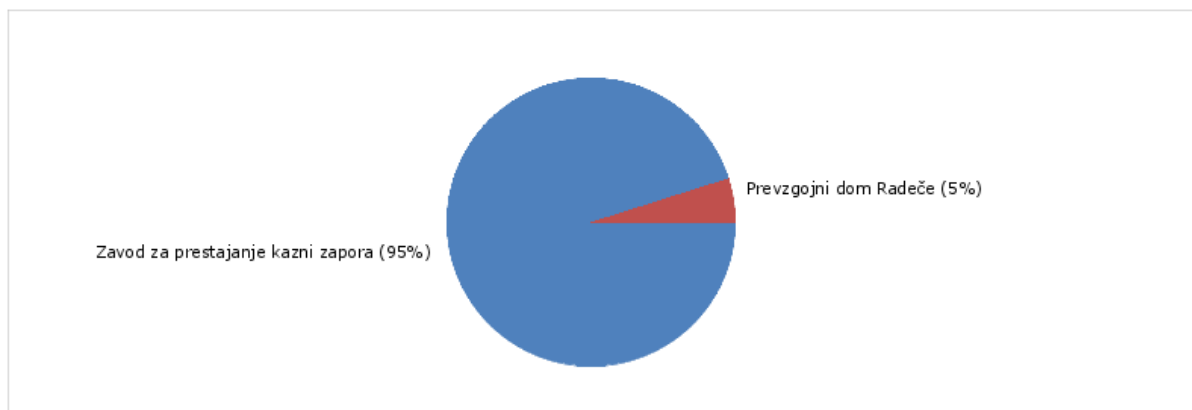
Na trditev, v tem zavodu/oddelku bi morali obsojencem olajšati življenje, je 308 anketiranih odgovorilo pritrdilno, in sicer da se popolnoma strinjajo, 102 sta odgovorila, da se strinjata, 28 se jih ni strinjalo s trditvijo, medtem ko jih je šest obkrožilo, da se s trditvijo sploh ne strinjajo.

Q22: Če bi danes imeli težak osebni problem in bi se želeli o njem pogovoriti, na koga v tem zavodu/oddelku bi se NAJPREJ obrnili za nasvet – pomoč.

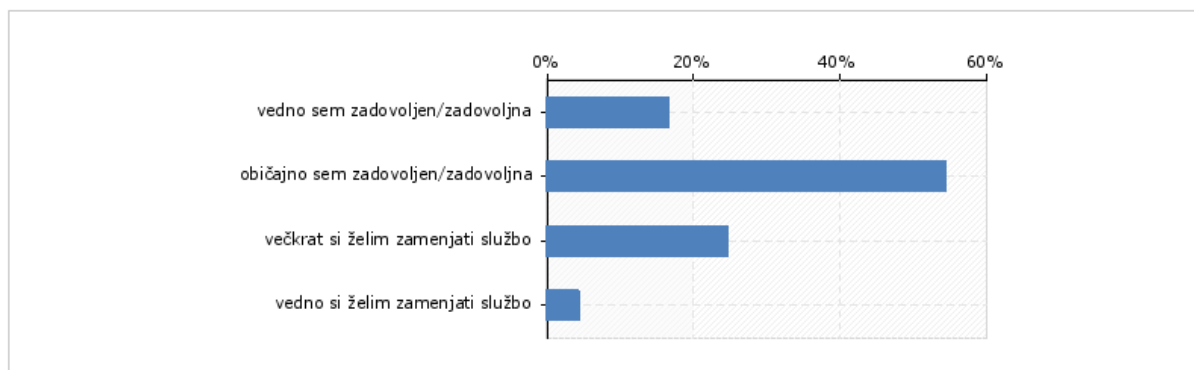
Največkrat so anketirane osebe obkrožile, da bi se na pomoč obrnile k pedagogu/pedagoginji, in sicer bi to storilo kar 102 obsojenca. Na drugem mestu je, 99 oseb, obkrožilo odgovor, da se ne bi obrnili na nikogar izmed navedenih, 62 pa se bi jih obrnilo na obsojenca/prijatelja. 44 bi pomoč poiskalo pri psihologu/psihologinji, 37 pa pri direktorju/direktorici zavoda.

II. Vprašalnik za zaposlene

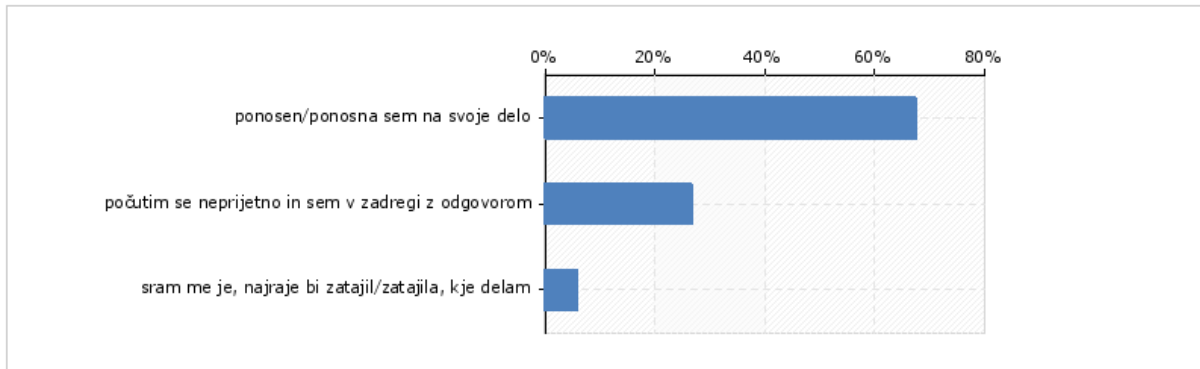
Iz vseh Zavodov za prestajanje kazni zapora in Prevenzgojnega doma smo dobili 266 rešenih anketnih vprašalnikov, ki smo jih vnesli v spletno anketo, 1ka, od tega je bilo v Prevenzgojnim domu pridobljenih 13 anketnih vprašalnikov, iz Zavodov za prestajanje kazni zapora pa 253.

Q5: Ali ste zadovoljni s svojo sedanjo službo (delovnim mestom)?

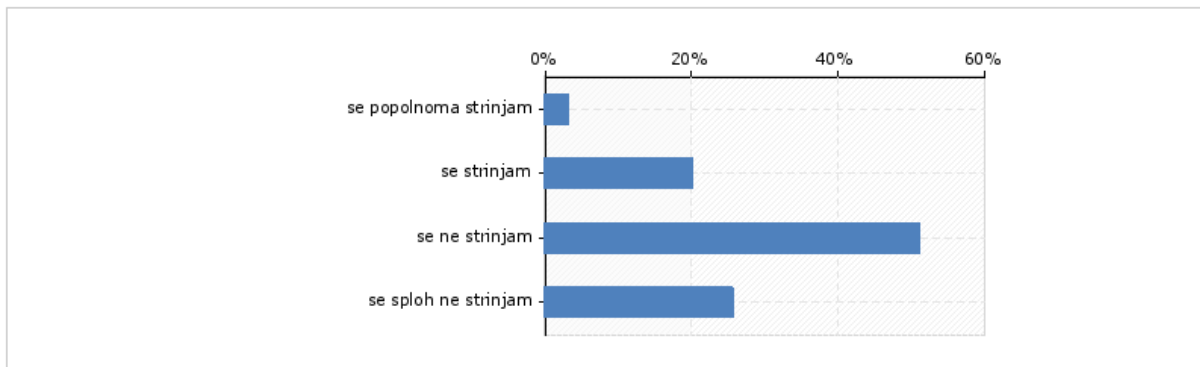
Na vprašanje, ali ste zadovoljni s svojo sedanjo službo (delovnim mestom), je kar 141 anketiranih odgovorilo, da so običajno zadovoljni z njo. 43 jih je vedno zadovoljnih, 64 si jih večkrat želi zamenjati delovno mesto, medtem ko si jih 11 želi službo/delovno mesto vedno zamenjati.

Poleg tega, pa smo v anketnem vprašalniku spraševali tudi po tem, kako se počutijo, če jih kdo vpraša, kaj delajo oziroma kje delajo.

Rezultati so pokazali, da je 68 zaposlenim neprijetno in so v zadregi z odgovorom, 15 pa je sram in bi najraje zatajili svoj odgovor. Preostali del, 172 zaposlenih, pa je ponosen na svoje delo.

Popolno nasprotje odgovorom obsojencem pa predstavlja vprašanje Q10, ki trdi, da bi v tem zavodu morali olajšati življenje obsojencem. Namreč, kar 132 zaposlenih je na to vprašanje odgovorilo, da se s tem ne strinjajo ter 66 da se s tem sploh ne strinjajo. Zgolj 52 jih je podalo odgovor, da se strinjajo in še manj, zgolj 8, da se s tem popolnoma strinjajo.

6. PREDSTAVITEV RAZISKAVE V ZAVODIH IN DODATNI ZAPISI OBSOJENCEV, OBSOJENK TER GOJENCEV NA VPRAŠALNIKIH

Še preden smo začeli z anketiranjem v posameznih zavodih, smo pripravili uvodni nagovor, v katerem je predstavljen namen naše raziskave in način izpolnjevanja vprašalnikov. Uvodna predstavitev je bila prvi stik posameznega študenta z anketiranci, zato smo se zavedali, kako pomembna za potek naše raziskave je njena vsebina, še bolj pa način, na katerega bo posamezni študent projekt predstavil zaposlenim, obsojencem, obsojenkam in gojencem.

I. Osnovna vsebina uvodnega nagovora

Pozdravljeni,

Inštitut za kriminologijo od leta 1980 že šestič opravlja merjenje družbenega vzdušja v vseh zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu.

Merjenje družbenega vzdušja je zapleteno poimenovanje, s katerim želimo zelo preprosto zajeti vaše počutje v zavodu, vzdušje, ki v njem vlada in najti možnosti za izboljšave. V ta namen v vsakem zavodu v Sloveniji obsojenci in delavci odgovarjajo na enake vprašalnike. Odgovori bodo zato lahko pokazali, kako delavci in obsojenci doživljate isto družbeno vzdušje v zavodu, ki ga skupaj tudi soustvarjate.

Vsa vprašanja so iz življenja v tem zavodu/oddelku, npr. kakšna je hrana, spalnica, stranišče, kakšni so odnosi med delavci in obsojenci, ogroženost pred nasiljem in napadi in podobno. Z izpolnjevanjem vprašalnika boste lahko povedali, kaj se vam v zavodu zdi dobro in kaj slabo.

Vprašalnik je anonimen, kar pomeni, da se nanj nikakor ni treba podpisati, zato nihče ne bo mogel ugotoviti, kdo je izpolnil kateri vprašalnik. Vaše odgovore bomo po anketiranju odnesli in jih po vnosu podatkov v računalnik tudi uničili. Ker vam

odgovori na vprašalnik ne morejo škodovati, lahko na vprašanja odgovorite povsem odkrito – samo tako bomo lahko ugotavljali dejansko družbeno vzdušje.

Izpolnjevanje vprašalnika je prostovoljno, vendar vas prosim, da izpolnite vprašalnik in pomagate spoznati vaše počutje in razmere v tem zavodu.

Z izvedbo raziskave želimo prispevati k izboljšanju vzdušja in vaših življenjskih razmer v tem zavodu/oddelku. Rezultati raziskave (v drugi polovici 2017) bodo lahko koristili tudi tistim med vami, ki prestajate daljšo kazen, koristili pa bodo vsem tisočem obsojencev, obsojenkam oziroma gojencem, ki bodo za vami prihajali v ta zavod/oddelek prihodnjih 5, 10, 50 ali 100 let.

Kdor je pripravljen odgovarjati na vprašanja, naj ostane v tem prostoru, mi pa bomo razdelili vprašalnike in svinčnike.

Pripravljenost za sodelovanje v posameznih zavodih je bila v veliki meri odvisna uvodnega nagovora, zato smo ga sproti prilagajali in spreminjali glede na anketirano skupino. Uvodna predstavitev je bila pogosto skrajšana in poenostavljena, bolj sproščena, predvsem pa je bila dodana navedba o trajanju reševanja ankete, saj je bilo to skoraj najpogostejše vprašanje.

Študentje so anketirance tudi sproti, ne zgolj v uvodnem nagovoru, spodbujali k izpolnjevanju vprašalnikov in zapisovanju morebitnih dodatnih pripomb. Nekateri obsojenci so vprašalnike izpolnjevali z veseljem, nekateri so imeli do tega precejšnji odpor, nekateri pa so izpolnjevanje celo odklonili, vse to pa je bilo v veliki meri odvisno od naše uvodne predstavitve.

Kljub velikemu pomenu naše uvodne predstavitve projekta in našega odnosa do obsojencev, obsojenk in gojencev, pa je bilo izredno pomembno tudi to, kako so nas še pred naših nagovorom predstavili zaposleni. V zavodih, v katerih so tudi zaposleni videli smisel naše raziskave, smo bili deležni veliko več pomoči pri sami izvedbi, kar se je seveda poznalo tudi na številu obsojencev, obsojenk in gojencev, ki so želeli sodelovati. V nekaterih zavodih pa so nekakšen odpor in nezanimanje za naš projekt

pokazali tudi zaposleni, zato je bila tudi izvedba nekoliko težja, število anketirancev pa temu primerno manjše.

Še tako natančni in obsežni vprašalniki ne morejo nikoli zajeti vsega, kar bi morda tisti, ki jih izpolnjuje, želel povedati. Četudi so statistični podatki izjemnega pomena za ugotavljanje socialnega vzdušja v zavodih, v katerih smo izvajali raziskavo, so lahko posamezni komentarji anketiranih posameznikov še veliko bolj dragoceni za še natančnejše seznanjanje z njihovim počutjem. Tega smo se zavedali tudi pri izvajanju našega projekta, zato smo obsojence, obsojenke in gojence spodbujali, naj dodatna mnenja in misli zapišejo - bodisi na zadnjo stran posameznega vprašalnika bodisi neposredno pri posameznih vprašanjih. V nadaljevanju citiramo nekaj najbolj obsežnih in najbolj povednih zapisov.

II. Zapisi obsojencev

Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana

1. Obsojenec je na zadnjo stran vprašalnika dopisal: *"Javno sem pripravljen oddati osebno izjavo o temu kar se res dogaja v tem zavodu."* in se podpisal.
2. Obsojenec je pri vprašanju "od obsojencev se zahteva, da se strogo držijo hišnega reda", na katerega je odgovoril z "ni res", zapisal: *"Ne drži v smislu da včasih pazniki dovolijo kakšno stvar, ki ni v skladu z hišnim redom npr. da prosiš, da ti iz druge sobe dajo kakšno stvar in podobno v glavnem v prid obsojencev, kar je prav in ne škoduje nikomur."*
3. Obsojenec je pri vprašanju "delavci se zanimajo, kako gre obsojencem tudi še po odpustu iz zavoda/oddelka", na katerega je odgovoril z "ni res", dopisal: *"Velik problem: premalo se dela na tem (reintegracija)."*

4. Obsojenec je pri vprašanju "ko pridejo v zavod/oddelek novi obsojenci, jim delavec razkaže zavod in razloži pravila, ki veljajo v zavodu/oddelku", na katerega je odgovoril z "ni res", dopisal: *"ZNAJDI SE SAM!!!"*

5. Obsojenec je na zadnjo stran vprašalnika zapisal: *"Ni organizacije v zavodu."*

6. Več obsojencev je zapisalo svoje mnenje o prostorskih razmerah v zavodu: *"majhne sobe", "rabimo več prostora", "16 m²".*

Iz teh nekaj navedenih izjav lahko zaključimo, da se obsojencem, ki kazni zapora prestajajo v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana, največji problem zdijo slaba organizacija zavoda, premajhna skrb zaposlenih za počutje obsojencev ter slabe bivalne razmere. Glede bivalnih razmer v zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana je bil Slovenija zaradi kršitve 3. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah obsojena celo pred Evropskih sodiščem za človekove pravice v Strassbourgu, zato gre seveda obsojencem glede tega pritrditi. V sodbi *Štrucl in ostali proti Sloveniji* (Štrucl in ostali proti Sloveniji, 5903/10, 6003/10, 6544/10, 20. 10. 2011) je sodišče ugotovilo, da je več pritožnikov v ljubljanskem zaporu prebivalo v sobah, v katerih so imeli na voljo zgolj 2,7 m² osebne prostora. Podobno je za priporni oddelek ugotovilo Sodišče v zadevi *Mandić in Jović proti Sloveniji* (Mandić in Jović proti Sloveniji, 5774/10, 5985/10, 20. 10. 2011)

Zapisi obsojenk iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana - oddelek Ig

1. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika dopisala: *"V ZPKZ Ig je pazniška služba (pravosodni policisti) TOP! Požrtvovalni, socialni, prekrasni. Pedagogi in uprava – ZELO SLABO! Na odprtem oddelku imamo 18 obsojenk 1 WC + 1 TUŠ – brez luči. Smo dislocirane in maksimalno omejene zaradi bližine gradu! Na splošno je vse v zelo slabem stanju. Pogojni odpusti – katastrofa. Preverite uradno zadnje tri pogojne v ZPKZ Ig."*

2. Obsojenka je pri vprašanju "v tem zavodu/oddelku je zelo malo poudarka na načrtovanju odpusta obsojenk in zavoda", na katerega je odgovorila z "ni res", dopisala: *"Se sploh ne trudijo!"*

3. Obsojenka je pri vprašanju "strokovni sodelavci imajo zelo malo časa, da bi spodbujali obsojenke in jim pomagali pri reševanju njihovih osebnih problemov in težav", na katerega je odgovorila z "ni res", dopisala: *"To ne obstaja."*

4. Obsojenka je pri vprašanju "V tem zavodu/oddelku je težko ugotoviti, kako se počutijo obsojenke" dopisala: *"Če se hoče, bi se ugotovilo!"*

5. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika o stališčih obsojenk do zavoda zapisala: *"Niso pravični. Z nekaterimi, ki so jim bolj pri srcu, ravnajo boljše, zato druge nastradamo."*

6. Obsojenka je pri vprašanju "v tem zavodu/oddelku je zelo malo poudarka na načrtovanju odpusta obsojenk iz zavoda", na katerega je odgovorila z "res je", dopisala: *"Tega ni! Ni nobenih meril."*

7. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika zapisala: *"Z nami nihče ne dela – nimamo programov. Znajdi se sam – bodi tiho sicer boš ob ugodnosti!"*

8. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika zapisala: *"Prepričajte se kaj delajo zaposlene v tem zavodu in za kakšno plačilo. Preberite, kaj piše v Zkp o trgovini z ljudmi. Tako postopa Zapor lg z nami. Lp."*

9. Obsojenka je pri vprašanju "delavci in obsojenke se pogovarjajo kaj mislijo drug o drugem" dopisala: *"Včasih, odvisno od delavca."*

10. Obsojenka je pri vprašanju "obsojenke vedo, kdaj gredo lahko na razgovor k vzgojnemu delavcu, socialnemu delavcu, psihologu" dopisala: *"Včasih, socialnega delavca nimamo že skoraj leto dni."*

11. Obsojenka je pri vprašanju "delavci tega zavoda/oddelka razumejo obsojenke in jim želijo pomagati" dopisala: *"Večina pravosodnih policistov nas razume."*

12. Obsojenka je pri vprašanju "ko pridejo v zavod/oddelek nove obsojenke, jim delavec razkaže zavod in razloži pravila, ki veljajo v zavodu/oddelku", na katerega je odgovorila z "ni res", dopisala: *"Dajo nam samo hišni red in nas naselijo v sobo."*

13. Obsojenka je pri vprašanju "obsojenci imajo svojo besedo pri tem, kar se v zavodu/oddelku dogaja", na katerega je odgovorila z "ni res", dopisala: *"Uprava zavoda dela vse po svoje."*

14. Obsojenka je pri vprašanju "zaposleni v tem zavodu dajejo različne prednosti in ugodnosti obsojenkam, ki jih imajo raje" dopisala: *"Nimajo jih raje, vendar vsako obravnavajo drugače."*

15. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika zapisala: *"Ženski zapori! Izbire ni, ker je samo en. Ni parkirnih prostorov – so, samo jih ne smemo uporabljati. Skrivamo se po javnih mestih z avti. Menim, da zapor ni vedno rešitev. Odškodnine – če ne moreš delati te silijo v plačevanje odškodnine (kako?) – in če si dolžnik potem ne dobiš pozitivnega mnenja za pogojno."*

16. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika zapisala: *"Za obsojenke, ki služijo zaporno kazen samo med vikendi, bi morale biti pazljivo ločene od ostalih zapornic. Tako kot je to pri moških."*

17. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika zapisala: *"Že da prideš na prestajanje kazni je težko, potem, ko si pa tam te pa kaznujejo še dodatno!"*

18. Obsojenka je na zadnjo stran vprašalnika zapisala: *"Ženski zapor Ig!!! Mentorji - prosim definicijo mentorja – ko imaš problem, si kaznovan... ko ga nimaš, ti ga poiščejo. Parkirni prostori – parkiramo v naselju Ig med stanovanji na parkirnih prostorih, kjer je problem, ker se bunijo. To zame ni zavod za pomoč pri prestajanju kazni, ampak gledajo, da te kaznujejo še dodatno. Velike razlike med obsojenkami. Omenila bi še možnosti za pogojni izpust, kjer se dogajajo zelo velike razlike med zapori."*

Iz zapisov obsojenk, ki kazen zapora prestajajo v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana - oddelek Ig, lahko razberemo, da jih najbolj moti pomanjkanje programov, ki bi jim pomagali reševati osebne probleme. Večina zatrjuje, da se zanje nihče (z izjemo pravosodnih policistov, ki so večkrat izrecno pohvaljeni) ne zmeni, da jim nihče ne pomaga. Trdijo tudi, da se pri ravnanju z obsojenkami dogajajo krivice, predvsem kar se tiče možnosti pogojnega odpusta iz zapora. Poleg tega je več obsojenk izpostavilo slabe bivalne razmere (predvsem sanitarije).

Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje

1. Obsojenec je na zadnjo stran vprašalnika zapisal: *"Nujno bi morali uvesti internet sobo, da bi si lahko obsojenci, kateri nimamo možnosti kako drugače dobiti glasbe, da bi si jo lahko tako, da bi plačali naročnino tudi sami dol iz interneta potegnili. Pa soba za intimna srečanja bi lahko tudi bila."*

2. Obsojenec je pri vprašanju "če nastanejo med obsojenci nesoglasja/prepiri/pretepi, jih skrivajo pred delavci zavoda" dopisal: *"Seveda, drugač si drucker!",* pri vprašanju "obsojenci si resnično prizadevajo, da bi se poboljšali (prevzgojili)" je dopisal *"Bodi tak, kak si!",* pri vprašanju "v tem zavodu/oddelku obsojenci razumejo drug drugega" pa: *"Brat za brata!"*.

Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana - oddelek Novo mesto

1. Obsojenec je na zadnjo stran vprašalnika zapisal: *"Hrana je dejansko neokusna in tudi količinsko je ni dovolj. Vzgojni se sicer posveti vsakemu obsojencu, vendar zaradi preobremenitve v zavodu nima dovolj časa. Premalo zaposlenih strokovnih delavcev. Ugodnosti pa ima možnost pridobiti vsak obsojenec in jih tudi pridobi. (obiski v parku, nenadzorovani izhodi, itd.)"*

2. Obsojenec je na zadnjo stran vprašalnika zapisal: " *V tem zavodu imajo ugodnosti cigani!!! Predčasni izpust dobivajo samo cigani!!! Polodprti režim prestajanja kazni dobijo takoj cigani!*"

Navedena zapisa se med seboj precej razlikujeta in sta ravno zato izredno zanimiva. Kažeta na to, da vsak posameznik zavod doživlja drugače. To je treba imeti v mislih tudi pri statistični analizi, ki lahko - kljub reprezentativnosti vzorca in zatorej njeni zanesljivosti - ne pokaže popolnoma točnih rezultatov.

Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni

1. Obsojenec je pri vprašanju "če bi moral ponovno na prestajanje zaporne kazni in bi lahko izbral zavod, bi se odločil za ta zavod/oddelek" dopisal: "*SAMO MRTAV!*"

2. Obsojenec je pri sklopu vprašanj o nasilju v zavodu dopisal: " *PRETEPANJE NI TUJA STVAR. Kratenje človekovih pravic, kratenje pravic, ki mi po zakonu pripadajo. Verbalne in psihične igrice, ki se jih grejo nekateri obsojenci!!*"

Zapisi obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper

1. Obsojenec je pri vprašanju "v tem zavodu/oddelku delavci ne ukazujejo obsojencem" dopisal: "*OBLJUBLJAJO IN IZSILJUJEJO, NA KONCU NIČ...*", pri vprašanju "strokovni delavci imajo zelo malo časa, da bi spodbujali obsojence in jim pomagali pri reševanju osebnih problemov in težav" pa: "*NITI MALO ČASA*".

2. Obsojenec je na zadnjo stran vprašalnika dopisal: "*VPRAŠANJA SO SUPER, MALO VEČ BI RABILI TEH TESTOV VSAKO LETO!*"

Zapisov na vprašalnikih je še mnogo več, a smo navedli zgolj tiste, ki so se nam zdeli najbolj povedni. Menimo, da bo statistična analiza vseh vprašalnikov v luči vseh teh citatov še bolj zanimiva, predvsem pa bo še natančneje pokazala socialno vzdušje v posameznih zavodih.

7. ZAKLJUČEK

Z našo raziskavo je Inštitut za kriminologijo je pridobil bazo vnesenih odgovorov, na podlagi katere bo za Upravo za izvrševanje kazenskih sankcij lahko izdelal podrobno analizo družbenega vzdušja v zavodih za prestajanje kazni zapora. Vsi sodelujoči smo pripomogli k temu, da so bili podatki zbrani v ustreznem časovno omejenem obdobju in učinkovito. Analiza, ki jo bo Inštitut za kriminologijo naredil na podlagi pridobljenih podatkov sodi med temeljna raziskovalna področja, s katerimi se ukvarja, ter prinaša širše koristi za družbo. Nudi vpogled v dogajanje za zidovi zaporov, nudi vpogled v preživljanje zaporne kazni s strani obsojenih oseb ter preživljanje službenega časa zaposlenih. Njen temeljni namen je oris stanja, opazovanje trendov ter nudenje smernic za prihodnji razvoj zavodov za prestajanje kazni zapora.

Rezultati bodo, ko bo opravljena dokončna statistična obdelava podatkov z vprašalnikov, objavljeni na podstrani spletne strani Inštituta za kriminologijo⁴², ki je tudi sestavni del našega končnega izdelka. Trenutno se na spletni podstrani nahajajo tisti deli naše raziskave, za katere menimo, da bodo najbolj zanimivi za širšo javnost.

---

⁴² Spletna stran je dostopna na: <http://inst-krim.si/merjenje-druzbene-klime-v-zaporih/>

8. SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Vzorec vprašalnika o življenju in počutju v zavodu/oddelku za obsojence in obsojenke⁴³

Priloga 2: Vzorec vprašalnika o razmerah in doživljanju zavoda/oddelka za obsojence in obsojenke

Priloga 3: Vzorec vprašalnika o stališčih obsojencev do zavoda

Priloga 4: Vzorec vprašalnika o življenju in počutju v zavodu/oddelku za zaposlene

Priloga 5: Vzorec vprašalnika o delavcih in njihovih stališčih

Priloga 6: Vzorec vprašalnika o stališčih delavcev do zavoda/oddelka

Priloga 7: Pisna predstavitev namena raziskave obsojencem, obsojenkam in gojencem ter gojenkam

Priloga 8: Pisna predstavitev namena raziskave delavcem

Priloga 9: Posnetek zaslona vzpostavljene spletne strani

---

⁴³ Vprašalnika za gojence in gojenke ne prilagamo, saj je spremenjen zgolj terminološko.

Priloga 1:

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENJU IN POČUTJU V ZAVODU/ODDELKU

MOOS-2017

NAVODILO: Pri vsakem vprašanju obkrožite **samo en odgovor**. Če je zapisana trditev resnična, obkrožite **R**, kar pomeni "**RES JE**", če trditev ni resnična, obkrožite **N**, kar pomeni "**NI RES**".

1	V tem zavodu/oddelku obsojenci zaupajo delavcem vse svoje težave in probleme.	R	N
2	Delavci imajo zelo malo časa za nudenje pomoči in spodbujanje obsojencev.	R	N
3	V tem zavodu/oddelku je poudarek na poklicnem usposabljanju obsojencev.	R	N
4	Delavci se vedno prepričajo ali so sobe in drugi prostori obsojencev čisti in urejeni.	R	N
5	Delavci se redko zanimajo za osebne probleme obsojencev.	R	N
6	V tem zavodu/oddelku so obsojenci zelo prizadevni pri delu.	R	N
7	V tem zavodu/oddelku so razmere včasih precej neurejene in neorganizirane.	R	N
8	Od obsojencev se zahteva, da se strogo držijo hišnega reda.	R	N
9	V tem zavodu/oddelku delavci zavirajo kritiko svojega dela.	R	N
10	Obsojenci skrbno pazijo, kaj govorijo, kadar je v bližini kakšen delavec zavoda.	R	N
11	V tem zavodu/oddelku si delavci prizadevajo, da bi pomagali obsojencem.	R	N

12	Delavci bolj skrbijo za dobro počutje obsojencev kot za njihove praktične probleme in potreb.	R	N
13	Naša spalnica in dnevna soba je pogosto neurejena in zanemarjena.	R	N
14	Od obsojencev se pričakuje, da si bodo zaupali svoje osebne probleme in se o njih pogovarjali.	R	N
15	Delavci povedo obsojencem, če mislijo, da so se poboljšali.	R	N
16	Obsojenci so redko kaznovani z odvzemom ugodnosti.	R	N
17	Delavci v tem zavodu/oddelku upoštevajo predloge obsojencev.	R	N
18	Obsojenci v tem zavodu/oddelku si le redko med seboj pomagajo.	R	N
19	Od obsojencev se pričakuje, da bodo delali tako, da bodo dosegli postavljene cilje.	R	N
20	Obsojenci le redko govorijo z drugimi obsojenci o svojih osebnih problemih.	R	N
21	Delavci v se vključujejo v interesne, športne in druge dejavnosti obsojencev.	R	N
22	Delavci v tem zavodu/oddelku pogosto spreminjajo svoja stališča.	R	N
23	Obsojenci, ki kršijo pravila so premeščeni v drug oddelek/zavod.	R	N
24	Če nastanejo med obsojenci nesoglasja/prepiri/pretepi, jih skrivajo pred delavci zavoda.	R	N
25	Delavci se zanimajo, kako gre obsojencem tudi še po odpustu iz zavoda/oddelka.	R	N
26	V tem zavodu/oddelku je zelo malo poudarka na načrtovanju odpusta obsojencev iz zavoda.	R	N
27	Delavci pomagajo obsojencem ob prihodu v zavod, da se spoznajo z drugimi obsojenci.	R	N
28	Mnogo obsojencev v tem zavodu/oddelku izgleda neurejeno in zanemarjeno.	R	N
29	Delavci se zanimajo, da bi zvedeli, kako se počutijo obsojenci.	R	N
30	Delavci v tem zavodu/oddelku se včasih prepirajo med seboj.	R	N
31	Če se v hišnem redu kaj spremeni, delavci razložijo obsojencem razloge za spremembe.	R	N
32	V tem zavodu/oddelku delavci ne ukazujejo obsojencem.	R	N
33	Od obsojencev se pričakuje, da si bodo v prostem času sami organizirali svoje prostočasne dejavnosti in aktivnosti.	R	N
34	Delavci spodbujajo obsojence, da pokažejo in izrazijo svoja čustva.	R	N

35	Strokovni delavci imajo zelo malo časa, da bi spodbujali obsojence in jim pomagali pri reševanju njihovih osebnih problemov in težav.	R	N
36	Delavci spodbujajo obsojence, da si izdelajo načrt za svoje življenje po odpustu iz zavoda.	R	N
37	V tem zavodu/oddelku je zelo malo družabnega življenja.	R	N
38	V tem zavodu/oddelku se vse dejavnosti obsojencev skrbno načrtujejo.	R	N
39	Obsojenci v tem zavodu/oddelku so ponosni na svoj oddelek ali skupino.	R	N
40	Če se obsojenci prepirajo med seboj, imajo težave z delavci.	R	N
41	V tem zavodu/oddelku se pogosto uvajajo novi načini usposabljanja obsojencev za življenje po odpustu iz zavoda.	R	N
42	Obsojenci nikoli ne vedo, kdaj bodo poklicani na razgovor k strokovnemu delavcu.	R	N
43	Vse odločitve v zvezi z življenjem in delom v zavodu sprejemajo delavci in ne obsojenci.	R	N
44	V tem zavodu/oddelku je težko ugotoviti, kako se počutijo obsojenci.	R	N
45	V tem zavodu bolj sposobni obsojenci pomagajo skrbeti za manj sposobne obsojence.	R	N
46	Delavci spodbujajo skupinske in pristočasne dejavnosti in aktivnosti obsojencev.	R	N
47	Naša spalnica in dnevna soba je običajno zanemarjena in neurejena.	R	N
48	V tem zavodu/oddelku obsojenci odkrito govorijo o svojih osebnih problemih.	R	N
49	V tem zavodu/oddelku je zelo malo stvari, ki bi človeka razburjale in vznemirjale.	R	N
50	Če obsojenec krši pravila, ve kakšna bo kazen.	R	N
51	V tem zavodu/oddelku obsojenci lahko odkrito kritizirajo delavce.	R	N
52	Delavci spodbujajo obsojence k večji samostojnosti.	R	N
53	Delavci in obsojenci se pogovarjajo, kaj mislijo drug o drugem.	R	N
54	Strokovni delavec zavoda se včasih dogovori za sestanek z obsojencem, potem pa »nima časa«.	R	N
55	Delavci zahtevajo od obsojencev, da si izdelajo načrt za življenje po odpustu.	R	N
56	Delavci so obsojencem za zgled pri osebni urejenosti, čistoči in redu.	R	N
57	V tem zavodu/oddelku delavci zavirajo pogovore o spolnosti.	R	N

58	V tem zavodu/oddelku so pogovori, razprave (diskusije) precej zanimive.	R	N
59	Obsojenci ne vedo, kdaj bodo premeščeni v drugo skupino, oddelek, zavod.	R	N
60	Delavci nalagajo obsojencem zelo malo osebne odgovornosti.	R	N
61	Delavci zelo redko popustijo pritiskom in zahtevam obsojencev.	R	N
62	V tem zavodu je zelo malo poudarka na tem, kaj bodo delali obsojenci po odpustu iz zavoda.	R	N
63	Lahko se reče, da vlada v tem zavodu/oddelku prijateljstvo.	R	N
64	Delavci poskušajo pomagati obsojencem, da bi bolje razumeli svoje osebne probleme.	R	N
65	Obsojenci ne storijo ničesar sami od sebe, temveč delajo vse samo po zahtevah delavcev.	R	N
66	Delavci mislijo, da je razpravljanje o problemih koristno.	R	N
67	Obsojenci vedo, kdaj gredo lahko na razgovor k vzgojnemu delavcu, socialnemu delavcu, psihologu.	R	N
68	Obsojenci lahko kličejo delavce z njihovim imenom (npr. Milena, Jože).	R	N
69	Delavci spodbujajo obsojence, da si sami organizirajo različne dejavnosti v prostem času.	R	N
70	V tem zavodu/oddelku delavci in obsojenci govorijo to, kar v resnici mislijo.	R	N
71	Delavci spodbujajo obsojence, da se naučijo kaj resnično novega za življenje po odpustu.	R	N
72	Lahko se reče, da je ta zavod/oddelek zelo dobro voden in organiziran.	R	N
73	Obsojenci skoraj nikoli ne govorijo med seboj o svojem spolnem življenju.	R	N
74	Obsojenci si resnično prizadevajo, da bi se poboljšali (prevzgojili).	R	N
75	Delavci v tem zavodu/oddelku pogosto spreminjajo svoja stališča.	R	N
76	V tem zavodu/oddelku delavci redno nadzorujejo obsojence.	R	N
77	V tem zavodu/oddelku obsojenci ne sodelujejo pri upravljanju zavoda/oddelka.	R	N
78	V tem zavodu/oddelku obsojenci skrivajo pred delavci svoje misli, čustva in stališča.	R	N
79	Delavci tega zavoda/oddelka razumejo obsojence in jim želijo pomagati.	R	N
80	Ta zavod/oddelek si nič ne prizadeva, da bi se obsojenci usposobili, da bi bili po odpustu iz zavoda/oddelka v življenju bolj praktični in iznajdljivi.	R	N

81	V tem zavodu/oddelku obsojenci razumejo drug drugega.	R	N
82	V tem zavodu/oddelku se v skupinskih (grupnih) razpravah poudarja razumevanje osebnih problemov obsojencev.	R	N
83	V tem zavodu je zelo malo občutka za skupno življenje in delo obsojencev in delavcev.	R	N
84	Ko pridejo v zavod/oddelek novi obsojenci, jim delavec razkaže zavod in razloži pravila, ki veljajo v zavodu/oddelku.	R	N
85	Ko so obsojenci poklicani na razgovor k delavcu zavoda, se zelo redko pustijo čakati.	R	N
86	Obsojenci imajo svojo besedo pri tem, kar se v tem zavodu/oddelku dogaja.	R	N

Hvala za sodelovanje.

Priloga 2:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

VPRAŠALNIK O RAZMERAH IN DOŽIVLJANJU ZAVODA/ODDELKA **OB-2017**

Navodilo: Na vprašanje odgovorite tako, da obkrožite črko pred odgovorom.

VPRAŠANJA	ODGOVORI			
1. Ali ste zadovoljni s hrano?	a. DA vedno	b. DA običajno	c. običajno NE	
2. Hrane je:	a. vedno dovolj	b. običajno dovolj	c. običajno premalo	
3. SPALNICA JE:	a. v redu	b. slaba	c. zelo slaba	
4. STRANIŠČE JE:	a. v redu	b. slabo	c. zelo slabo	
5. KOPALNICA JE:	a. v redu	b. slaba	c. zelo slaba	
6. Ali se lahko vsak dan umijete s toplo vodo?	a. DA	b. NE		
7. Ali ste zadovoljni z možnostjo kopanja-tuširanja?	a. DA	b. NE		
8. Ali je ponoči v stranišču luč?	a. DA	b. NE		
9. Koliko obsojencev je včeraj ponoči spalo skupaj z Vami v spalnici?				_____ (napiši številko)
10. Kakšno sobo si želite?	a. rad bi bil sam	b. rad bi bil z enim obsojencem	c. rad bi bil z dvema obsojencema	č. rad bi bil s 3 ali več obsojenci
11. Ali se počutite varni pred napadi, pretepi in grožnjami s strani drugih obsojencev?	a. počutim se varno	b. ne počutim se varno	c. počutim se ogroženo	
12. Kako pogosto prihaja v tem zavodu do napadov med obsojenci?	a. pogosto	b. včasih	c. nikoli	č. ne vem
13. Kdaj je kakšen obsojenec nazadnje napadel drugega	a. v zadnjih 7 dneh	b. v zadnjem mesecu	c. pred več kot enim mesecem	č. ne vem

obsojenca?				
14. Ko je obsojenec napaden, ali to sporoči pravosodnemu policistu?		a. DA	b. NE	
15. Ali je tudi Vas že kdo napadel?		a. NE	b. DA, kolikokrat _____	
16. Ali ste Vi že doživeli nasilje v tem zavodu?	a. NE	b. DA: Prosim, napišite, kaj ste doživeli: _____		
		_____		
_____				
_____				
_____				
_____				
17. V tem zavodu/oddelku bi morali obsojencem olajšati življenje:	a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
18. Samo zelo stroge kazni lahko ljudem preprečijo kriminal:	a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
19. Bilo bi dosti manj kriminala, če bi bili zavodi/oddelki (zapori) bolj strogi z obsojenci:	a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
20. Kaj je po Vašem mnenju namen zapiranja obsojencev v zavode za prestajanje kazni zapora (lahko obkrožite več odgovorov):	a	da se jih kaznuje za storjeno kaznivo dejanje		
	b	da se jih zastraši, da ne bi ponavljali kaznivih dejanj		
	c	da se jim v času prestajanja zaporne kazni prepreči izvrševanje novih kaznivih dejanj		
	č	da se z njihovim zapiranjem v zavode zavaruje družbo pred kriminalom		
	d	da se jih prevzgoji		
	e	da se s kaznijo zastraši druge ljudi, da ne bi izvrševali kaznivih dejanj		
	f	s kaznovanjem se krepi morala in odgovornost ljudi		
21. Če bi danes imeli težak osebni problem in bi se želeli o njem pogovoriti, na koga v tem zavodu/oddelku bi se <u>NAJPREJ</u> obrnili za nasvet-pomoč na (obkrožite samo <u>en odgovor</u>):	a	na direktorja-direktorico zavoda/vodjo oddelka		
	b	na psihologa/psihologinjo		
	c	na pedagoga/pedagoginjo		
	č	na socialnega delavca/socialno delavko		
	d	na inštruktorja/inštruktorico-učitelja/učiteljico		
	e	na pravosodnega policista		
	f	na obsojenca-prijatelja		
g	na nikogar od teh			
22. Koliko ste stari?	_____ let			
23. Koliko časa že prestajate kazen v tem zavodu?	_____ let _____ mesecev			
24. Višina izrečene kazni, ki jo	_____ let _____ mesecev			

sedaj prestajate?						
25. Katero kazen zavora prestajate?	1. prvo	2. drugo	3. tretjo	4. četrto	5. peto	6. šesto in več
26. Koliko časa ste DO DANES že preživeli v vzgojnih zavodih, v Prevzgojnem domu v Radečah, v mladoletniškem zaporu v Celju, v zavodih (zaporih) za polnoletne?					_____ let	

Hvala za vaše sodelovanje.

Priloga 3:

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

VPRAŠALNIK O STALIŠČIH OBSOJENCEV DO ZAVODA

OB-U-2017

Navodilo: Pri vsakem vprašanju vpišite v eno okence znak X.

		TAKO JE	NI TAKO	NE VEM
1	Če bi moral ponovno na prestajanje zaporne kazni in bi lahko izbral zavod, bi se odločil za ta zavod/oddelek.			
2	Obsojenec si lahko pridobi v tem zavodu/oddelku ugodnosti in pogojni odpust, če to hoče.			
3	S sedanjim načinom nagrajevanja so najboljši obsojenci pravično nagrajeni.			
4	Obsojenci poskušajo dobiti v tem zavodu "bolniško" tudi zaradi majhne praske, da se izognejo neprijetnemu delu, obveznostim in dolžnostim.			
5	Obsojencem je bolj malo do zavoda, ker je tudi zavodu bolj malo do tega, kaj se dogaja z obsojenci in kako živijo.			
6	V tem zavodu uspehe in prizadevanja obsojencev pravično nagrajujejo.			
7	Zaposleni v tem zavodu premalo upoštevajo predloge obsojencev.			
8	V tem zavodu dobijo nagrade in ugodnosti samo obsojenci, ki to zaslužijo.			
9	Po določenem času bivanja v tem zavodu/oddelku je obsojenec vsaj enkrat disciplinsko kaznovan.			
10	Pošten človek v tem zavodu/oddelku propada.			
11	Nagrade so v tem zavodu/oddelku premajhne.			
12	Obsojenec lahko napreduje v tem zavodu samo na škodo drugih obsojencev.			
13	Zaposleni v temu zavodu dajejo različne prednosti in ugodnosti obsojencem, ki jih imajo raje.			

14	Mislím, da z novimi obsojenci po prihodu v zavod ne ravnajo najbolje.			
15	Ta zavod/oddelek si zelo prizadeva za dobro počutje obsojencev.			
16	Mislím, da bo prihajalo do begov obsojencev, ne glede na to, kaj bo zavod ukrenil.			
17	V tem zavodu/oddelku v celoti postopajo z nami tako kot to zasluřimo.			
18	Mojim nadrejenim v tem zavodu/oddelku zaupam kot svojim prijateljem.			
19	V tem zavodu/oddelku so do vseh obsojencev pravični.			
20	Mislím, da ta zavod/oddelek z obsojenci ravna bolje kot drugi zavodi.			

Hvala za sodelovanje.

Priloga 4:

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENJU IN POČUTJU V ZAVODU/ODDELKU

MOOS-2017

VPRAŠALNIK ZA DELAVCE

NAVODILO: Pri vsakem vprašanju obkrožite **samo en odgovor**. Če je zapisana trditev resnična, obkrožite **R**, kar pomeni "**RES JE**", če trditev ni resnična, obkrožite **N**, kar pomeni "**NI RES**".

1.	V tem zavodu/oddelku obsojenci zaupajo delavcem vse svoje težave in probleme.	R	N
2.	Delavci imajo zelo malo časa za nudenje pomoči in spodbujanje obsojencev.	R	N
3.	V tem zavodu/oddelku je poudarek na poklicnem usposabljanju obsojencev.	R	N
4.	Delavci se vedno prepričajo ali so sobe in drugi prostori obsojencev čisti in urejeni.	R	N
5.	Delavci se redko zanimajo za osebne probleme obsojencev.	R	N
6.	V tem zavodu/oddelku so obsojenci zelo prizadevni pri delu.	R	N
7.	V tem zavodu/oddelku so stvari včasih precej neurejene in neorganizirane.	R	N
8.	Od obsojencev se zahteva, da se strogo držijo hišnega reda	R	N
9.	V tem zavodu/oddelku delavci zavirajo kritiko svojega dela.	R	N
10.	Obsojenci skrbno pazijo, kaj govorijo, kadar je v bližini kakšen delavec zavoda.	R	N
11.	V tem zavodu/oddelku si delavci prizadevajo, da bi pomagali obsojencem.	R	N
12.	Delavci bolj skrbijo za dobro počutje obsojencev kot za njihove praktične probleme in potreb.	R	N
13.	Prostori za zaposlene so pogosto neurejeni in zanemarjeni.	R	N
14.	Od obsojencev se pričakuje, da si bodo zaupali svoje osebne probleme in se o njih pogovarjali.	R	N
15.	Delavci povedo obsojencem, če mislijo, da so se poboljšali.	R	N
16.	Obsojenci so redko kaznovani z odvzemom ugodnosti.	R	N
17.	Delavci v tem zavodu/oddelku upoštevajo predloge obsojencev.	R	N
18.	Obsojenci v tem zavodu/oddelku si le redko med seboj pomagajo.	R	N
19.	Od obsojencev se pričakuje, da bodo delali tako, da bodo dosegli postavljene cilje.	R	N
20.	Obsojenci le redko govorijo z drugimi obsojenci o svojih osebnih problemih.	R	N
21.	Delavci v se vključujejo v interesne, športne in druge dejavnosti obsojencev.	R	N
22.	Delavci v tem zavodu/oddelku pogosto spreminjajo svoja stališča.	R	N
23.	Obsojenci, ki kršijo pravila so premeščeni v drug oddelek/zavod.	R	N
24.	Če nastanejo med obsojenci nesoglasja/prepiri/pretepi, jih skrivajo pred delavci.	R	N
25.	Delavci se zanimajo, kako gre obsojencem tudi še po odpustu iz zavoda/oddelka.	R	N
26.	V tem zavodu/oddelku je zelo malo poudarka na načrtovanju odpusta obsojencev iz zavoda.	R	N

27.	Delavci pomagajo obsojencem ob prihodu v zavod, da se spoznajo z drugimi obsojenci.	R	N
28.	Mnogo obsojencev v tem zavodu/oddelku izgleda neurejenih in zanemarjenih.	R	N
29.	Delavci se zanimajo, da bi zvedeli, kako se počutijo obsojenci.	R	N
30.	Delavci v tem zavodu/oddelku se včasih prepirajo med seboj.	R	N
31.	Če se v hišnem redu kaj spremeni, delavci razložijo obsojencem razloge za spremembe.	R	N
32.	V tem zavodu/oddelku delavci ne ukazujejo obsojencem.	R	N
33.	Od obsojencev se pričakuje, da si bodo v prostem času sami organizirali svoje prostočasne dejavnosti in aktivnosti.	R	N
34.	Delavci spodbujajo obsojence, da pokažejo in izrazijo svoja čustva.	R	N
35.	Strokovni delavci imajo zelo malo časa, da bi spodbujali obsojence in jim pomagali pri reševanju njihovih osebnih problemov in težav.	R	N
36.	Delavci spodbujajo obsojence, da si izdelajo načrt za svoje življenje po odpustu iz zavoda.	R	N
37.	V tem zavodu/oddelku je zelo malo družabnega življenja.	R	N
38.	V tem zavodu/oddelku se vse dejavnosti obsojencev skrbno načrtujejo.	R	N
39.	Obsojenci v tem zavodu/oddelku so ponosni na svoj oddelek ali skupino.	R	N
40.	Če se obsojenci prepirajo med seboj, imajo težave z delavci.	R	N
41.	V tem zavodu/oddelku se pogosto uvajajo novi načini usposabljanja obsojencev za življenje po odpustu iz zavoda.	R	N
42.	Obsojenci nikoli ne vedo, kdaj bodo poklicani na razgovor k strokovnemu delavcu.	R	N
43.	Vse odločitve v zvezi z življenjem in delom v zavodu sprejemajo delavci in ne obsojenci.	R	N
44.	V tem zavodu/oddelku je težko ugotoviti, kako se počutijo obsojenci.	R	N
45.	V tem zavodu bolj sposobni obsojenci pomagajo skrbeti za manj sposobne obsojence.	R	N
46.	Delavci spodbujajo skupinske in prostočasne dejavnosti in aktivnosti obsojencev.	R	N
47.	Prostori za zaposlene so običajno zanemarjeni in neurejeni.	R	N
48.	V tem zavodu/oddelku obsojenci odkrito govorijo o svojih osebnih problemih.	R	N
49.	V tem zavodu/oddelku je zelo malo stvari, ki bi človeka razburjale in vznemirjale.	R	N
50.	Če obsojenec krši pravila, ve kakšna bo kazen.	R	N
51.	V tem zavodu/oddelku obsojenci lahko odkrito kritizirajo delavce.	R	N
52.	Delavci spodbujajo obsojence k večji samostojnosti.	R	N
53.	Delavci in obsojenci se pogovarjajo kaj mislijo drug o drugem.	R	N
54.	Strokovni delavec zavoda se včasih dogovori za sestanek z obsojencem, potem pa »nima časa« .	R	N
55.	Delavci zahtevajo od obsojencev, da si izdelajo načrt za življenje po odpustu.	R	N
56.	Delavci so obsojencem za zgled pri osebni urejenosti, čistoči in redu.	R	N
57.	V tem zavodu/oddelku delavci zavirajo pogovore o spolnosti.	R	N
58.	V tem zavodu/oddelku so pogovori, razprave (diskusije) precej zanimive.	R	N
59.	Obsojenci ne vedo, kdaj bodo premeščeni v drugo skupino, oddelek, zavod.	R	N
60.	Delavci nalagajo obsojencem zelo malo osebne odgovornosti.	R	N
61.	Delavci zelo redko popustijo pritiskom in zahtevam obsojencev.	R	N
62.	V tem zavodu je zelo malo poudarka na tem, kaj bodo delali obsojenci po odpustu iz zavoda.	R	N
63.	Lahko se reče, da vlada v tem zavodu/oddelku prijateljstvo.	R	N
64.	Delavci poskušajo pomagati obsojencem, da bi bolje razumeli svoje osebne probleme.	R	N
65.	Obsojenci ne storijo ničesar sami od sebe, temveč delajo vse samo po zahtevah delavcev.	R	N
66.	Delavci mislijo, da je razpravljanje o problemih koristno.	R	N
67.	Obsojenci vedo, kdaj gredo lahko na razgovor k vzgojitelju, socialnemu delavcu, psihologu.	R	N
68.	Obsojenci lahko kličejo delavce z njihovim imenom (npr. Milena, Jože).	R	N
69.	Delavci spodbujajo obsojence, da si sami organizirajo različne dejavnosti v prostem času.	R	N
70.	V tem zavodu/oddelku delavci in obsojenci govorijo to, kar v resnici mislijo.	R	N
71.	Delavci spodbujajo obsojence, da se naučijo kaj resnično novega za življenje po odpustu.	R	N
72.	Lahko se reče, da je ta zavod/oddelek zelo dobro voden in organiziran.	R	N
73.	Obsojenci skoraj nikoli ne govorijo med seboj o svojem spolnem življenju.	R	N
74.	Obsojenci si resnično prizadevajo, da bi se poboljšali (prevzgojili).	R	N
75.	Delavci v tem zavodu/oddelku pogosto spreminjajo svoja stališča.	R	N
76.	V tem zavodu/oddelku delavci redno nadzorujejo obsojence.	R	N

77.	V tem zavodu/oddelku obsojenci ne sodelujejo pri upravljanju zavoda/oddelka.	R	N
78.	V tem zavodu/oddelku obsojenci skrivajo pred delavci svoje misli, čustva in stališča.	R	N
79.	Delavci tega zavoda/oddelka razumejo obsojence in jim želijo pomagati.	R	N
80.	Ta zavod/oddelek si nič ne prizadeva, da bi se obsojenci usposobili, da bi bili po odpustu iz zavoda/oddelka v življenju bolj praktični in iznajdljivi.	R	N
81.	V tem zavodu/oddelku obsojenci razumejo drug drugega.	R	N
82.	V tem zavodu/oddelku se v skupinskih (grupnih) razpravah poudarja razumevanje osebnih problemov obsojencev.	R	N
83.	V tem zavodu je zelo malo občutka za skupno življenje in delo obsojencev in delavcev.	R	N
84.	Ko pridejo v zavod/oddelek novi obsojenci, jim delavec razkaže zavod in razloži pravila, ki veljajo v zavodu/oddelku.	R	N
85.	Ko so obsojenci poklicani na razgovor k delavcu zavoda, se zelo redko pustijo čakati.	R	N
86.	Obsojenci imajo svojo besedo pri tem, kar se v tem zavodu/oddelku dogaja.	R	N

Hvala za sodelovanje.

Priloga 5:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

VPRAŠALNIK O DELAVCIH IN NJIHOVIH STALIŠČIH

DE-2017

Navodilo: Obkrožite črko pred odgovorom.

1. Koliko ste stari:

a. manj kot 25 let	b. od 25 do 40 let	c. 40 let in več
--------------------	--------------------	------------------

2. Koliko ste bili stari, ko ste se prvič zaposlili v vzgojnem zavodu, v prevzgojnem domu v Radečah ali v zavodu za prestajanje kazni zapora:

a. manj kot 25 let	b. od 25 do 40 let	c. 40 in več let
--------------------	--------------------	------------------

3. Koliko časa ste že zaposleni v tem zavodu:

a. manj kot 1 leto	b. od 1 do 5 let	c. od 5 do 10 let	č. od 10 do 20 let	d. 20 in več let
--------------------	------------------	-------------------	--------------------	------------------

4. Ali ste zadovoljni s svojo sedanjo službo (delovnim mestom)? (Obkrožite samo en odgovor):

a. vedno sem zadovoljen/zadovoljna	b. običajno sem zadovoljen/zadovoljna	c. večkrat si želim zamenjati službo	č. vedno si želim zamenjati službo
------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	------------------------------------

5. Ali ima večina Vaših sorodnikov, prijateljev in znancev po Vaši oceni boljšo službo kot Vi?

a. NE	b. DA
-------	-------

6. Kako se počutite, če Vas kdo vpraša, kakšno delo opravljate in kje ste v službi:

a. ponosen/ponosna sem na svoje delo	b. počutim se neprijetno in sem v zadregi z odgovorom	c. sram me je, najraje bi zatajil/zatajila, kje delam
--------------------------------------	---	---

7. Ali želite, da bi Vaš otrok opravljal enak poklic oz. delo kot ga opravljate Vi v tem zavodu:

a. DA, želim	b. NE želim, vendar bi to dopustil/dopustila	c. NE želim, vendar bi to dopustil/dopustila le, če ne bi bilo nobene druge možnosti za zaposlitev	č. NE želim in bi storil/storila vse, da to preprečim
--------------	--	--	---

8. Običajno se počutim ogrožen/ogrožena od obsojencev:

a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
--------------------------	----------------	-------------------	-------------------------

9. V tem zavodu bi morali obsojencem olajšati življenje:

a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
--------------------------	----------------	-------------------	-------------------------

10. Samo zelo stroge kazni lahko ljudem preprečijo kriminal:

a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
--------------------------	----------------	-------------------	-------------------------

11. Bilo bi dosti manj kriminala, če bi bili vzgojni in prevzgojni zavodi ter zavodi za prestajanje kazni zapora bolj strogi z gojenci/obsojenci:

a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
--------------------------	----------------	-------------------	-------------------------

12. Kaj je po Vašem mnenju namen zapiranja prestopnikov v vzgojne zavode, v prevzgojni dom ter v zavode za prestajanje kazni zapora (obkrožite lahko več odgovorov):

a	da se jih kaznuje za storjeno kaznivo dejanje
b	da se jih zastraši, da ne bi ponavljali kaznivih dejanj
c	da se jim v času prestajanja zaporne kazni prepreči izvrševanje novih kaznivih dejanj
č	da se z njihovim zapiranjem v zavode zavaruje družbo pred kriminalom
d	da se jih prevzgoji
e	da se s kaznijo zastrašijo drugi ljudje, da ne bi izvrševali kaznivih dejanj
f	s kaznovanjem se krepi morala in odgovornost ljudi

13. Katere so prednosti Vaše službe v tem zavodu v primerjavi z drugimi službami (obkrožite lahko več odgovorov):

a	zanimivo delo
b	zanesljiva zaposlitev
c	beneficirana delovna doba
č	dobra plača
d	lahko delo
e	možnost napredovanja
f	ni nobene prednosti pred drugimi službami

14. Navedite neprijetnosti in težave vašega poklica oz. dela v tem zavodu (obkrožite lahko več odgovorov):

a	nevarno delo zaradi nevarnih obsojencev
b	odnosi nadrejenosti in podrejenosti med delavci
c	neustrezen delovni čas
č	težko delo zaradi težavnih obsojencev
d	slaba plača
e	neurejeni odnosi med samimi delavci
f	ni nobenih neprijetnosti in težav

15. Večina delavcev v tem zavodu bi rada zamenjala svoj poklic in delo, če bi imeli za to priložnost:

a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
--------------------------	----------------	-------------------	-------------------------

16. Rehabilitacijski programi za obsojence so izguba časa in denarja:

a. se popolnoma strinjam	b. se strinjam	c. se ne strinjam	č. se sploh ne strinjam
--------------------------	----------------	-------------------	-------------------------

Hvala za sodelovanje.

Priloga 6:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

VPRAŠALNIK O STALIŠČIH DELAVCEV DO ZAVODA/ODDELKA 2017

DE-U-

Vprašalnik izpolnil/a (obkrožite številko):

- 1 - vodilni ali strokovni delavec/vodilna ali strokovna delavka
- 2- inštruktor/inštruktorica, učitelj/učiteljica
- 3 - pravosodni policist/pravosodna policistka

Navodilo: Pri vsakem vprašanju v eno okence vpišete znak X

		TAKO JE	NI TAKO	NE VEM
1.	Če bi znova začel delati v zavodu za prestajanje kazni zapora oz. Prevezgojnem domu v Radečah, bi želel delati v tem zavodu.			
2.	Delavec lahko napreduje v tem zavodu, če sam hoče.			
3.	S sedanjim načinom nagrajevanja so najboljši delavci pravično nagrajeni.			
4.	Delavci gredo v tem zavodu na "bolniško" zaradi majhne praske, da se s tem izognejo neprijetnemu delu, obveznostim in dolžnostim.			
5.	Delavcem je bolj malo do zavoda, ker je tudi zavodu bolj malo do tega, kaj se dogaja z delavci in v kakšnih razmerah delajo.			
6.	V tem zavodu uspehe delavcev pravično nagrajujejo.			
7.	Nadrejeni v tem zavodu premalo upoštevajo predloge delavcev.			
8.	V tem zavodu dobijo nagrade in druge ugodnosti samo delavci, ki to zaslužijo.			
9.	Po določenem času dela v tem zavodu začnejo vsakega delavca zapostavljati.			
10.	Pošten delavec v tem zavodu propada.			
11.	Nagrade so v tem zavodu premajhne.			

12.	Delavec lahko napreduje v tem zavodu samo na škodo drugih delavcev.			
13.	Moj nadrejeni daje vse mogoče prednosti in ugodnosti - svojim prijateljem.			
14.	Mislím, da z novimi delavci v tem zavodu ne postopajo najbolje.			
15.	Ta zavod si zelo prizadeva za dobro počutje delavcev.			
16.	Mislím, da bodo delavci zapuščali ta zavod, ne glede na to, kaj bo zavod ukrenil.			
17.	V tem zavodu v celoti postopajo z nami tako, kot zaslužímo.			
18.	Nadrejenim delavcem v tem zavodu zaupam kot samemu sebi.			
19.	V tem zavodu so do vseh delavcev pravični.			
20.	Mislím, da ta zavod ravna z delavci bolje kot v drugih službah.			

Hvala za sodelovanje.

Priloga 7:

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

PREDSTAVITEV NAMENA ANKETIRANJA

OBSOJENCI

Pozdravljeni,

Inštitut za kriminologijo opravlja raziskavo merjenja družbenega vzdušja v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu. Raziskava se izvaja od leta 1980, na vsakih pet do sedem let, v vseh slovenskih zavodih.

Z merjenjem družbenega vzdušja želimo ugotoviti **vaše počutje v tem zavodu, vzdušje, ki v njem vlada in najti možnosti za izboljšave.**

V vsakem zavodu obsojenci in delavci odgovarjajo na enake vprašalnike. Odgovori bodo zato lahko pokazali, kako delavci in obsojenci doživljate družbeno vzdušje v zavodu, ki ga skupaj tudi soustvarjate.

Vsa vprašanja so iz življenja v tem zavodu/oddelku, npr. kakšna je hrana, spalnica, stranišče, predvsem pa kakšni so odnosi med delavci in obsojenci. Z izpolnjevanjem vprašalnika boste lahko povedali, **kaj se vam v zavodu zdi dobro in kaj slabo.**

POMEMBEN JE VAŠ ODGOVOR NA VSAKO VPRAŠANJE – če vi ne napišete odgovora, ne bo mogoče ugotoviti vzdušja v tem zavodu, saj edino vi poznate razmere, odnose med vami ter odnose delavcev zavoda do vas.

Vprašalnik je anonimen, kar pomeni, da se nanj nikakor ni treba podpisati, zato nihče ne bo mogel ugotoviti, kdo je izpolnil kateri vprašalnik. Vaših odgovorov ne bo videl nihče drug, razen nas raziskovalcev. Vprašalnike bomo po anketiranju mi odnesli in jih po obdelavi podatkov tudi uničili. Ker vam odgovori na vprašalnik ne morejo škodovati, lahko na vprašanja odgovorite povsem odkrito – samo tako bomo lahko ugotavljali dejansko družbeno vzdušje.

Reševanje vprašalnika traja okoli 30 minut, sodelovanje je seveda prostovoljno. Si pa zaradi statistične zanesljivosti podatkov in realnosti rezultatov merjenja želimo čim večjo stopnjo

odzivnosti. **Zato vas prosimo**, da izpolnite vprašalnik in pomagate spoznati vaše počutje in razmere v tem zavodu.

Z izvedbo raziskave želimo prispevati k izboljšanju vzdušja in vaših življenjskih razmer v tem zavodu/oddelku. Rezultati raziskave (v drugi polovici 2017) bodo morda lahko koristili tudi tistim med vami, ki prestajate daljšo kazen, koristili pa bodo morda lahko še vsem tisočem obsojencev, ki bodo za vami prihajali v ta zavod/oddelek prihodnjih 5, 10, 50 ali 100 let.

Vsem, ki boste izpolnili vprašalnik, se zahvaljujemo za sodelovanje.

Izpolnjene vprašalnike nam osebno vrnite ali oddajte v priloženo ovojnico.

V Ljubljani, 24. 7. 2017

Mojca M. Plesničar in Lana Cvikl

Priloga 8:

Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

PREDSTAVITEV NAMENA ANKETIRANJA

ZAPOSLENI

Pozdravljeni,

Inštitut za kriminologijo opravlja raziskavo merjenja družbenega vzdušja v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu. Raziskava se izvaja od leta 1980, na vsakih pet do sedem let, v vseh slovenskih zavodih.

Vsa leta (razen enkrat) jo je izvajal dr. Franc Brinc, ki ga nekateri morda tudi še poznate. Letos smo ob dokončni upokojitvi dr. Brinca izvajanje raziskave prevzeli mlajši sodelavci.

Z merjenjem družbenega vzdušja želimo zajeti **vaše počutje na delovnem mestu, vzdušje, ki v zavodu vlada in najti možnosti za izboljšave**. V ta namen v vsakem zavodu obsojenci in delavci odgovarjajo na enake vprašalnike. Odgovori bodo zato lahko pokazali, kako delavci in obsojenci doživljate družbeno vzdušje v zavodu, ki ga skupaj tudi soustvarjate.

Vsa vprašanja so iz življenja v tem zavodu, na primer kakšni so odnosi med delavci in obsojenci, ogroženost pred nasiljem in podobno, osredotoča pa se predvsem na vaše počutje kot delavci zavoda. Z izpolnjevanjem vprašalnika boste lahko povedali, **kaj se vam v zavodu zdi dobro in kaj slabo**.

Vprašalnik je anonimen, kar pomeni, da se nanj nikakor ni treba podpisati, zato nihče ne bo mogel ugotoviti, kdo je izpolnil kateri vprašalnik. Vprašalnike bomo po anketiranju odnesli in jih po vnosu podatkov v računalnik tudi uničili. Ker vam odgovori na vprašalnik ne morejo škodovati, lahko na vprašanja odgovorite povsem odkrito – samo tako bomo lahko ugotavljali dejansko družbeno vzdušje. Za tiste, ki v času našega obiska niste utegnili, smo pustili vprašalnike in kuverte s plačano poštnino.

Reševanje vprašalnika traja okoli 30 minut, sodelovanje je seveda prostovoljno. Si pa zaradi statistične zanesljivosti podatkov in realnosti rezultatov merjenja želimo čim večjo stopnjo

odzivnosti. **Zato vas prosimo**, da izpolnite vprašalnik, k temu spodbudite svoje sodelavce in tudi obsojence ter nam tako pomagate spoznati počutje in razmere v tem zavodu.

POMEMBEN JE VAŠ ODGOVOR NA VSAKO VPRAŠANJE – če vi ne napišete odgovora, ne bo mogoče ugotoviti vzdušja, saj edino vi poznate razmere, odnose med vami, odnose nadrejenih in odnose obsojencev do vas.

Z izvedbo raziskave želimo prispevati k izboljšanju vzdušja in vaših delovnih razmer v tem zavodu. Rezultati raziskave (v drugi polovici 2017) bodo morda lahko koristili tistim med vami, ki vas časa še precej let delovne dobe, pa tudi tistim, ki bodo za vami prihajali v ta delovni kolektiv.

Vsem, ki boste izpolnili vprašalnik, se zahvaljujemo za sodelovanje in želimo še veliko delovnih uspehov in zadovoljstva pri težkem ter osebno in družbeno odgovornem delu.

Izpolnjene vprašalnike oddajte v priloženo ovojnico ali nam jih osebno vrnite.

V Ljubljani, 24. 7. 2017
Cviki

Mojca M. Plesničar in Lana

Priloga 9:

Javni študentski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

„Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada“

<http://inst-krim.si/merjenje-druzbene-klime-v-zaporih/>

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://inst-krim.si/merjenje-druzbene-klime-v-zaporih/>. The page title is "Merjenje družbene klime v zaporih". The main content area features the title "SOCIALNO VZDUŠJE V ZAVODIH ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IN PREVZGOJNEM DOMU LETA 2017 V RS". Below the title are logos for the Javni študentski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije, the Ministry of Education, Science and Sports of the Republic of Slovenia, and the Faculty of Law, University of Ljubljana. A quote below the logos reads: "Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada". The page also includes a search bar, a sidebar with "Zadnje novice" (Latest news) and "Iskanje" (Search), and a Windows taskbar at the bottom showing the date 4.09.2017 and time 15:30.